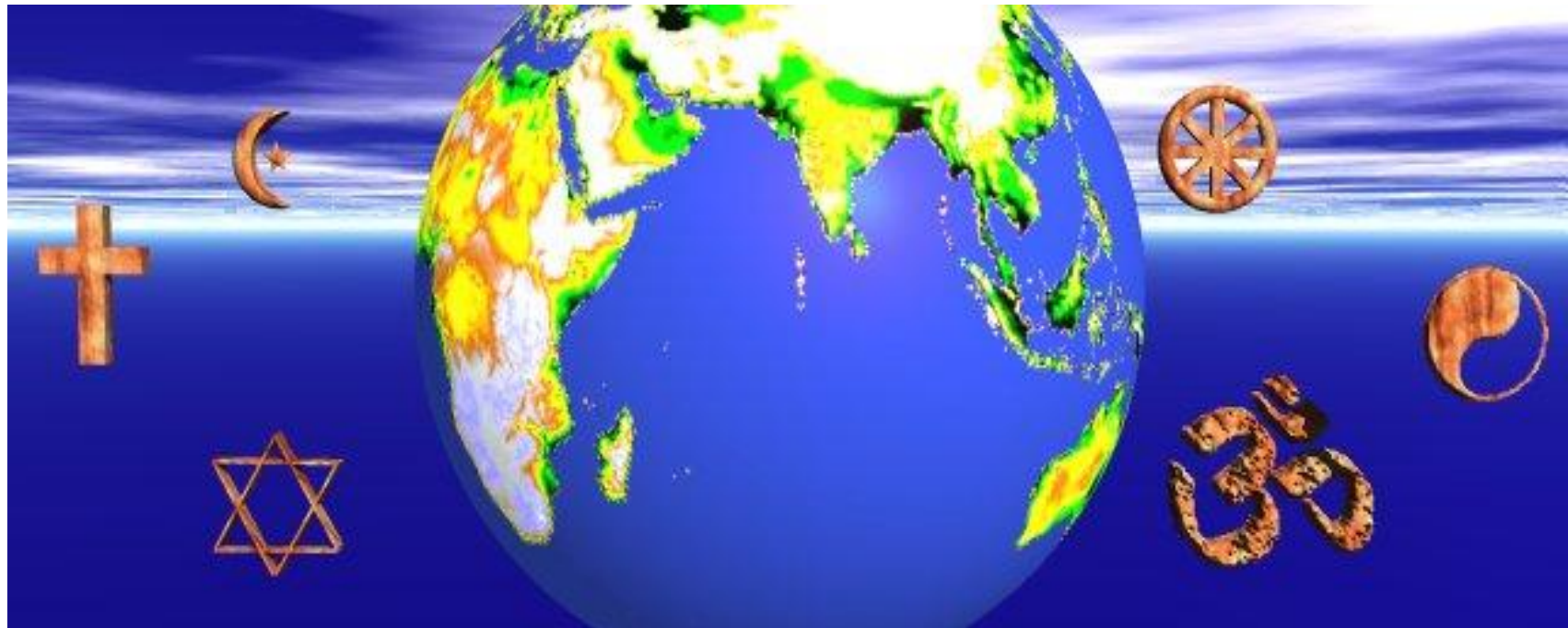
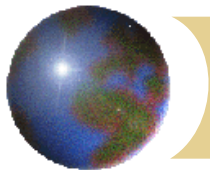

ŠEŠIOS DIDŽIOSIOS PASAULIO RELIGIJOS

DIDŽIOSIOS PASAULIO RELIGIJOS

✚ Judaizmas

✚ Islamas

✚ Induizmas

✚ Sikizmas

✚ Budizmas

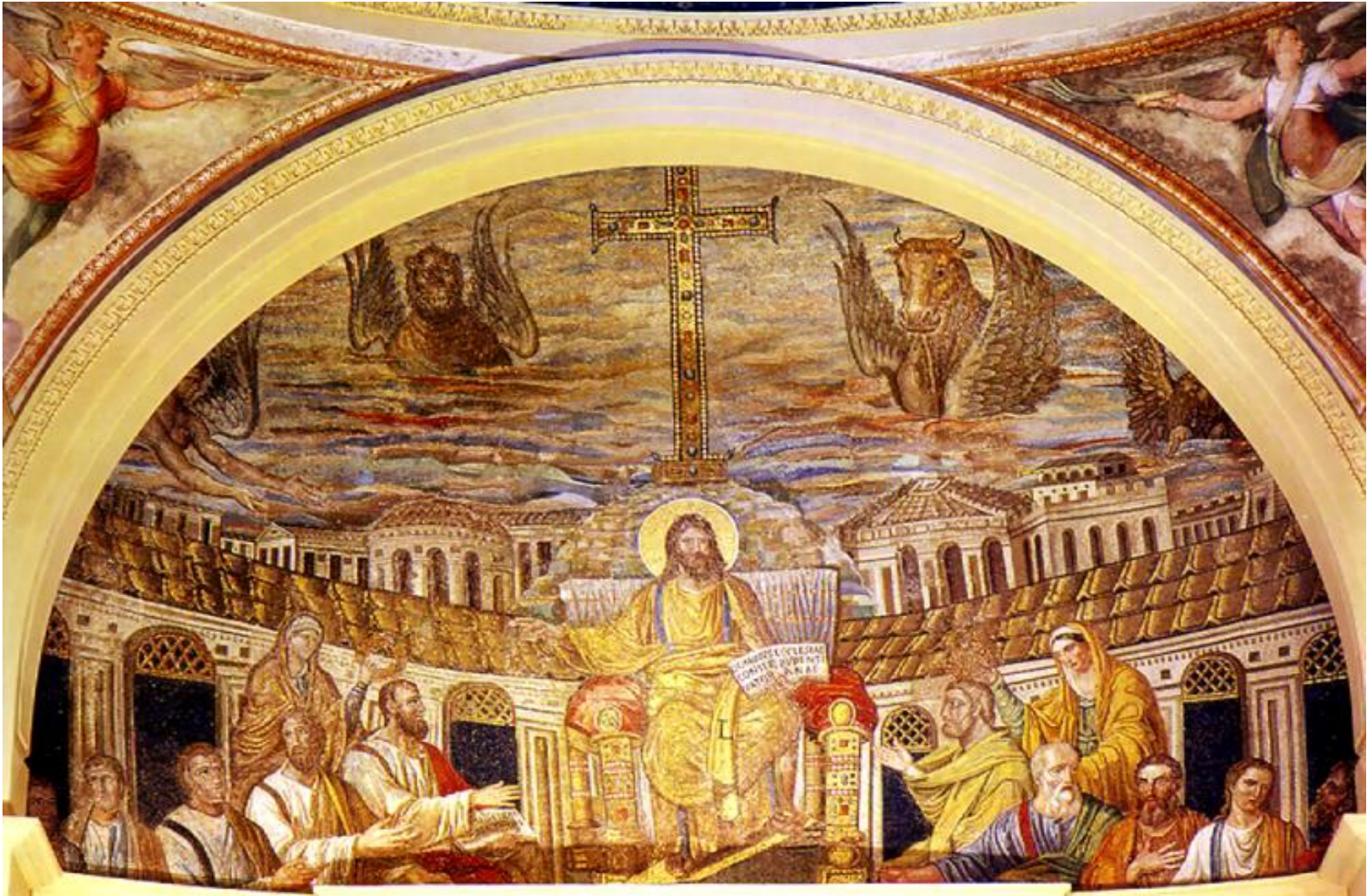

✚ Krikščionybė

**METODINĘ MEDŽIAGĄ PARENGĖ TIKYBOS
MOKYTOJA EKSPERTĖ DANUTĖ
BORUTIENĖ
2006**

Krikščionybė – tai krikščionių religija

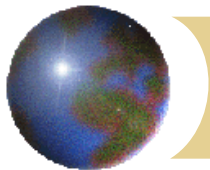
Krikščionybė

- ✦ **Krikščionybė** – monoteistinė, labiausiai paplitusi pasaulio religija - apie 2 mlrd. tikinčiųjų.
- ✦ Atsirado prieš 2 tūkst. Romos imperijos rytinėje provincijoje Judėjoje, o IV a. tapo Romos imperijos valstybine religija.
- ✦ Didelę įtaką krikščionybei turėjo judaizmas, iš kurio ji perėmė dalį savo Šventųjų Raštų (Senasis testamentas) ir tokias svarbias tiesas kaip monoteizmas, tikėjimas Išganytoju (Mesiju) ir prisikėlimu.
- ✦ Tai vienintelis tikėjimas, skelbiantis Dievo įsikūnijimą ir tapimą žmogumi.
- ✦ Krikščionybė padarė gana didelę įtaką Vakarų civilizacijos kultūros raidai.

Krikščionys - Jėzaus Kristaus sekėjai

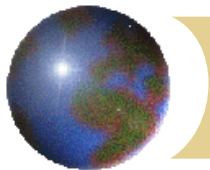
- ✿ Krikščionybė remiasi Jėzaus iš Nazareto mokymu ir gyvenimu, kurį ankstyvieji jo pasekėjai aprašė Naujajame Testamente bei perdavė per nerašytą Tradiciją.
- ✿ Krikščionys yra Jėzaus Kristaus sekėjai. Jėzus yra mokytojas - Dievo Sūnus, atėjęs mirti už žmonių nuodėmes.
- ✿ Krikščionys tiki jog Jėzus mirdamas ir prisikeldamas atkūrė praeityje prarastą žmogaus galimybę į amžinąjį pomirtinį gyvenimą

Žodis "Krikščionybė"

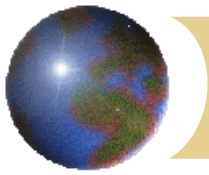
- ✦ Žodis *Krikščionybė* (gr. *Χριστιανισμός*) kilęs iš žodžio *krikščionis* (gr. *Χριστιανός*), kuris reiškia *panašus į Kristų* (gr. *Χριστός*).
- ✦ Pirmą kartą krikščionimis niekinamai buvo pavadinti tikintieji iš Antiochijos (***"Jiedu abu ištisus metus darbavosi bendrijoje ir išmokė gausų būrį. Antiochijoje pirmą kartą imta vadinti mokinius „krikščionimis“".*** Apd 11, 26)

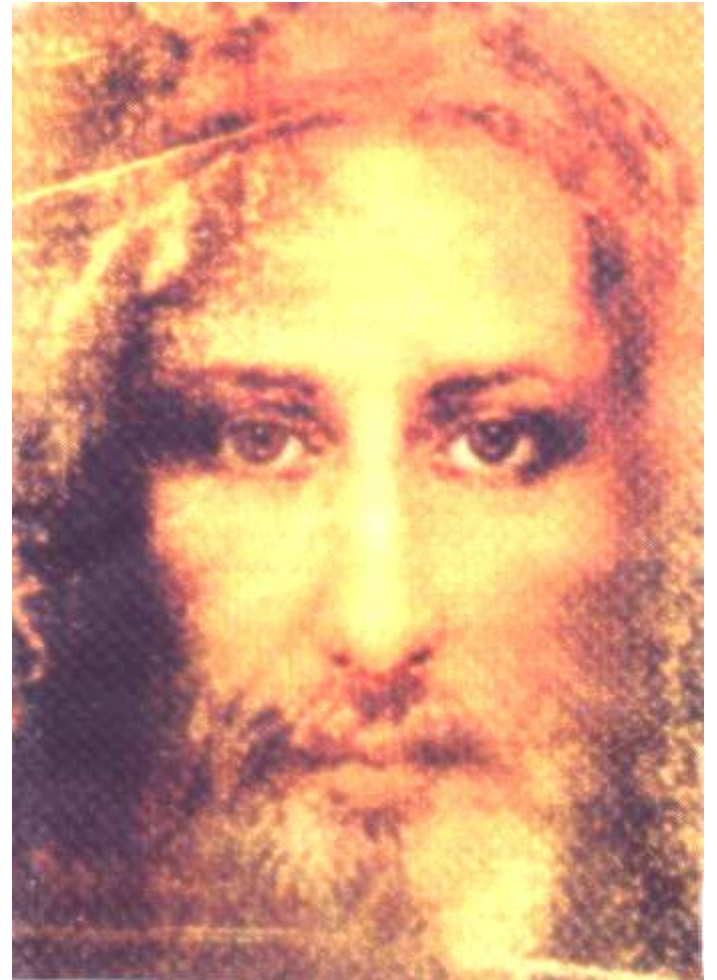
Krikščionimis tampama

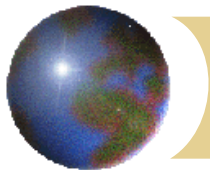
- ✦ Krikštas – gimimas iš vandens ir dvasios yra pirminė sąlyga tapti krikščioniu visoms krikščionybės šakoms.

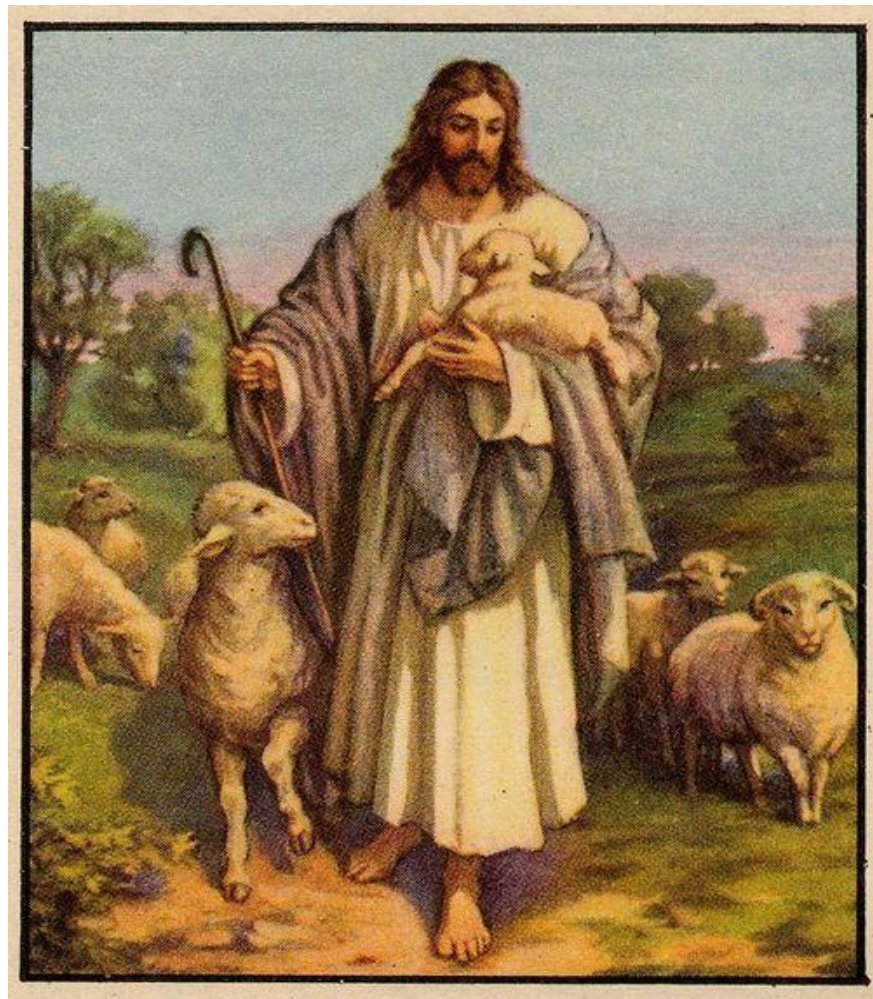
Krikščionybės įkūrėjas - Jėzus

Jėzaus vardo reikšmė

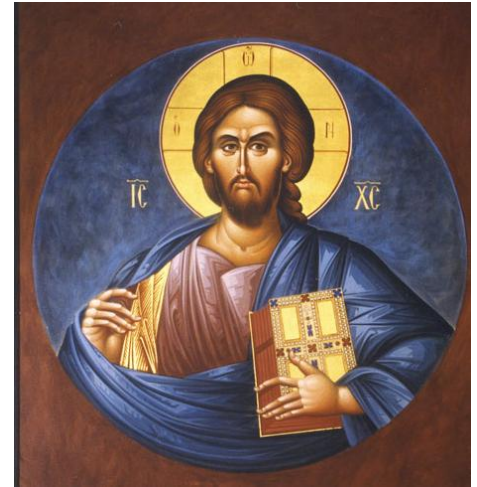
- ✦ „Jėzus“ kilęs iš graikų *Ἰησοῦς* (*Iēsoûs*), o šis verstas iš (aramėjų kalbos *ܝܫܘܥ*) **Ješua** „Viešpats (Jahveh) gelbėja“
- ✦ (hebrajų kalbos *יְהוֹשֻׁעַ*) **Jošúa** „Viešpats gelbėja“.

Jėzus - „Dievas išgelbsti“

- ✦ Kadangi „gali atleisti nuodėmes [...] vienas Dievas“ (Mk 2, 7), Jis Jėzuje, savo amžinajame, žmogumi tapusiame Sūnuje „išgelbės savo tautą iš nuodėmių“ (Mt 1, 21). KBK 430
- ✦ Nuo pat pradžių Jis yra tas, „kurį Tėvas pašventino ir siuntė pasaulin“ (Jn 10, 36), pradėtas kaip „šventas“ nekaltose Marijos įsčiose. KBK 437

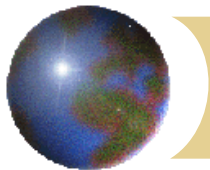

Jėzus pradėtas Šventosios Dvasios įsikūnijimu švč. Mergelės Marijos įsčiose

„Angelas Gabriėlius ... tarė: „Sveika, malonėmis apdovanotoji! Viešpats su tavimi!“ Išgirdusi šiuos žodžius, ji sumišo ir galvojo sau, ką reiškia toks sveikinimas. O angelas jai tarė: „Nebijok, Marija, tu radai malonę pas Dievą! Stai tu pradėsi įsčiose ir pagimdysi sūnų, kurį pavadinsi Jėzumi. Jisai bus didis ir vadinsis Aukščiausiojo Sūnus. ... Jis viešpataus ... per amžius, ir jo viešpatavimui nebus galo“. Marija paklausė angelą: „Kaip tai įvyks, jeigu aš nepažįstu vyro?“ Angelas jai atsakė: „Šventoji Dvasia nužengs ant tavęs, ir Aukščiausiojo galybė pridengs tave savo šešėliu; todėl ir tavo kūdikis bus šventas ir vadinamas Dievo Sūnumi“.(Lk 1, 26-35)

Jėzus gimė apie 6–4 m.pr.m.e.

- ✦ Daugiausia informacijos apie Jėzaus gimimą suteikia evangelijos pagal Luką ir Matą 1 ir 2 skyriuose.
- ✦ Jėzaus gimimo ir mirties datos spėjamos pagal kai kuriuos nesusijusius įvykius, aprašytus evangelijose. Pavyzdžiui, Erodas mirė 4 m. pr. m. e., o evangelijose rašoma, kad Jėzus gimė dar jam gyvam esant – vadinasi, Jėzus negalėjo gimti vėliau, kaip 4 m. pr. m. e.

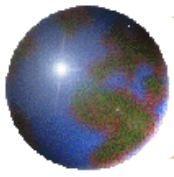
Jėzaus vaikystė pagal Luką

„Vaikelis augo ir stiprėjo; jis darėsi pilnas išminties, ir Dievo malonė buvo su juo.

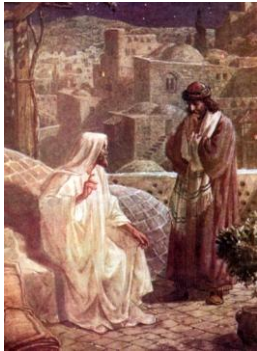
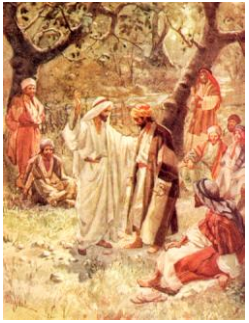
Jo gimdytojai kasmet eidavo į Jeruzalę švęsti Velykų. Kai Jėzui sukako dvylika metų, šventės papročiu jie nuvyko į Jeruzalę. Išskilmėms pasibaigus ir jiems grįžtant atgal, vaikas Jėzus pasiliko Jeruzalėje, bet gimdytojai to nepastebėjo. Manydami jį esant keleivių būryje, jie nuėjo dienos kelią, paskui pradėjo ieškoti jo tarp giminių bei pažįstamų. Nesuradę grįžo jo beieškodami į Jeruzalę.

Pagaliau po trijų dienų rado jį šventykloje, sėdintį tarp mokytojų, besiklausantį jų ir juos beklausinėjantį. Visi, kurie jį girdėjo, stebėjosi jo išmanymu ir atsakymais. Pamatę jį, gimdytojai labai nustebė, ir jo motina jam tarė: „Vaikeli, kam mums taip padarei?! Stai tavo tėvas ir aš su sielvartu ieškome tavęs“. O jis atsakė: „Kam gi manęs ieškojote? Argi nežinojote, kad man reikia būti savo Tėvo reikaluose?“ Bet jie nesuprato jo žodžių.

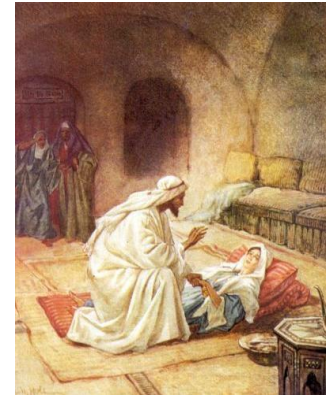
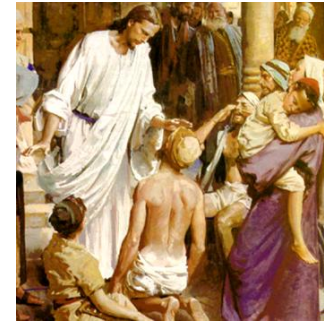
Jėzus iškeliavo su jais ir grįžo į Nazaretą. Jis buvo jiems klusnus. Jo motina laikė visus įvykius savo širdyje. O Jėzus augo išmintimi, metais ir *malone Dievo ir žmonių akyse.*“ (Lk 2,40-52)

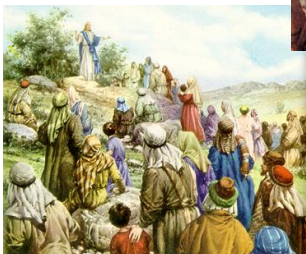
Jėzaus veikla apie 30 - 33 metus

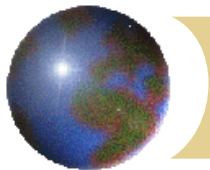

- ✦ Mokė
- ✦ Gydė
- ✦ Išsirinko apaštalus

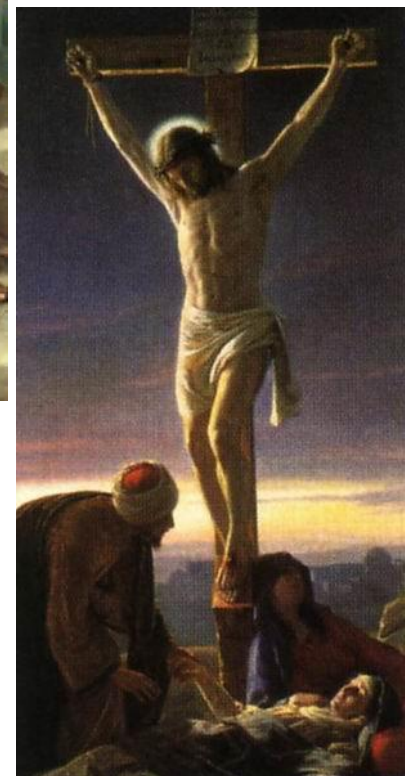
- ✦ Darė stebuklus
- ✦ Įsteigė sakramentus

Jėzaus-žmogaus mirtis

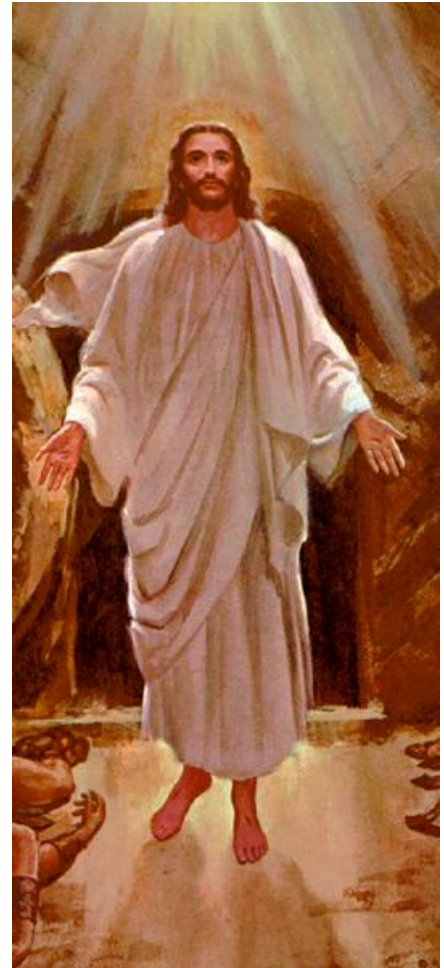
- ✦ Jėzus mirė bausia kankinio, kryžiaus mirtimi apie 29–33 Jeruzalėje.
- ✦ Jėzaus gyvenimas surašytas Naujajame Testamente – Evangelijoje.

Prisikēlimas

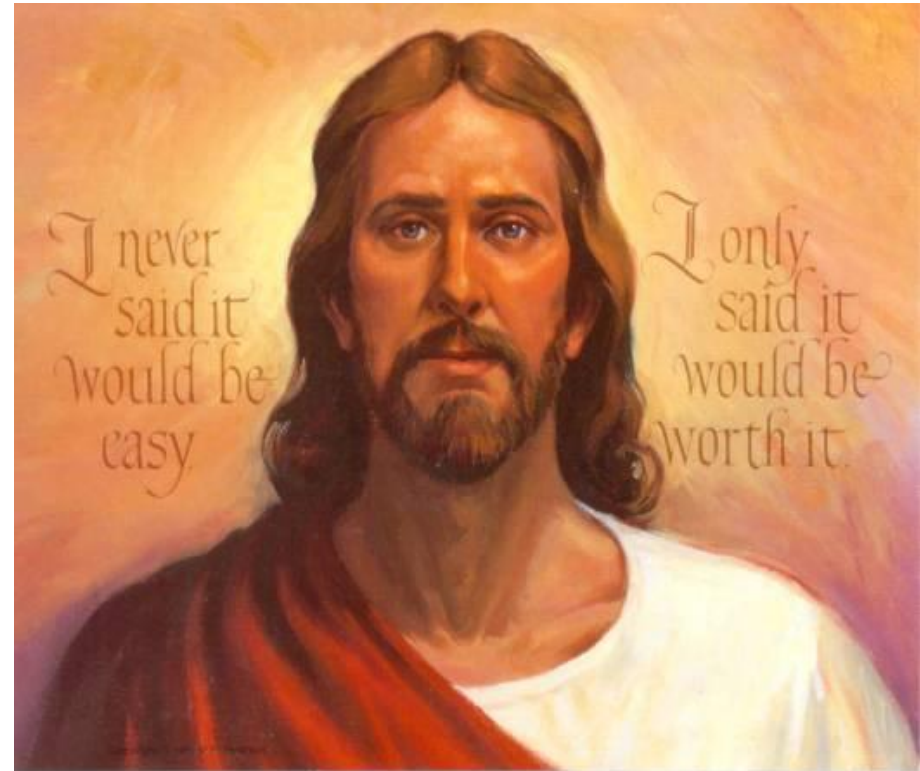
- ✦ 1 Kor 15 *"Skelbiama apie Kristu, kad jis buvo prikeltas iš numirusiu, tad kaipgi kai kurie iš jūsu sako, jog nesą mirusiuju prisikēlimo?! Jeigu nėra mirusiuju prisikēlimo, tai ir Kristus nebuvo prikeltas. O jei Kristus nebuvo prikeltas, tai tuščias mūsų skelbimas ir tuščias jūsu tikėjimas. Tuomet mes liekame melagingi Dievo liudytojai, nes liudijome Dievo akyse, kad jis prikēlēs Kristu, kurio jis nėra prikēlēs, jeigu mirusieji negali būti prikelti. Juk jei mirusieji negali būti prikelti, tai ir Kristus nebuvo prikeltas. O jei Kristus nebuvo prikeltas, tai jūsu tikėjimas tuščias, ir jūs dar tebesate savo nuodēmēse".*

Jėzaus istoriškumas

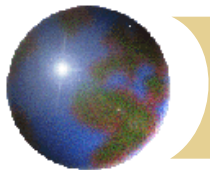
- ✦ Dauguma šiuolaikinių istorikų mano, jog Jėzaus istorija ganą ilgą laiką buvo perduodama iš lūpų į lūpas ir buvo pirmąkart užrašyta praėjus keliasdešimčiai metų nuo nukryžiovimo.
- ✦ Dar buvo gyvi žmonės pažinoję Jėzų.
- ✦ Seniausias žinomas Jėzaus rašytinis paminėjimas yra Pauliaus laišakai 56 – 58 m.

4 istoriniai ne krikščioniški šaltiniai

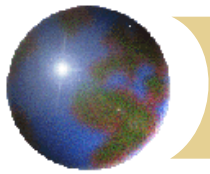
1. Juozapo Flavijaus *Testimonium Flavianum* .
2. Tacito „Analuose“ 44 skyriuje.
3. Plinijus Jaunesnysis vienoje iš savo ataskaitų Trajanui iš Bitinijos.
4. Svetonijus savo veikale Cezarių Gyvenimas.

1. Juozapo Flavijaus (37-100)

Testimonium Flavianum

- ✦ Seniausias išlikęs jo citavimas parašytas 324 metais, Euzebijaus. Teksto autoriumi laikomas antikos žydų istorikas Juozapas Flavijus.
- ✦ Testimonium flavianum sudaro dvi ištraukos iš jo *Antiquitates Judaicae* („Žydų senovės“), paskelbtų 93 m., kuriose minimas Jėzus, o tai laikoma „įrodymu“, kad Juozapas turėjo žinių apie ankstyvąją krikščionybę.
- ✦ Dokumente minima, kad buvo išmintingas žmogus, Jėzus, kuris nuveikė daug nuostabių darbų bei buvo puikus mokytojas. Jis buvo Kristus („pateptasis“). Dokumentas patvirtina, jog Kristus vėliau buvo Piloto nuteistas mirties bausme bei trečią dieną prisikėlė iš numirusiųjų. Jo pasekėjai, krikščionys, rašoma dokumente, iki šiol nėra išnykę.

2. Publijus Kornelijus Tacitas (56–117) – antikos istorikas

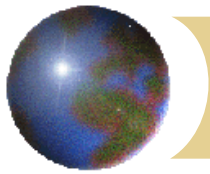
- ✦ „Analuose“ 44 skyriuje apie Romos gaisrą rašoma: „Kad paskalos nurimty, kaltininkais Neronas apšaukė ir rafinuočiausiems kankinimams atidavė žmones, liaudies nekenčiamus dėl piktadarysčių ir vadinamus krikščionimis. To vardo pradininkas Kristus, Tiberijui valdant, prokuratoriaus Poncijaus Piloto buvo pasmerktas mirti; tam kartui išnaikinti šie pražūtingi prietarai vėl atgijo ir paplito ne tik Judėjoje, kur šios piktžolės šaknys, bet ir Romoje, kur iš visų pusių suplaukia ir tarpsta visos šlykštynės ir begėdystės“.

3. *Plinijus Jaunesnysis (62-114)*

- ✦ Plinijus Jaunesnysis vienoje iš savo ataskaitų Trajanui iš Bitinijos, kur buvo Romos vietininku, rašo: „Šis tikėjimas plinta visur, ne tik miestuose ir kaimuose, bet ir visame krašte. Šventyklos tuštėja, ir žmonės jau senai nebeaukoja dievams. <...> Jie turi paprotį tam tikromis dienomis prieš saulėtekį rinktis ir melstis Kristui kaip Dievi“.

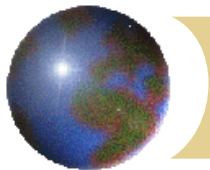

4. *Svetonijus savo veikale Cezarių Gyvenimas*

- ✦ **Svetonijus** savo veikale **Cezarių Gyvenimas** du sykius pamini Jėzų.
- ✦ Skyriuje apie imperatorių Klaudijų rašoma: „žydus išvarė iš Romos už tai, kad be perstojo maištavo, kurstomi kažkokio Kristaus“
- ✦ Skyriuje apie Neroną: „buvo kankinami krikščionys, naujo ir nusikalstamo prietaro pasekėjai.“
- ✦ Abi citatos laikomos autentiškomis, tačiau antroji neabejotinai remiasi Tacitu, todėl nėra pirminis šaltinis.

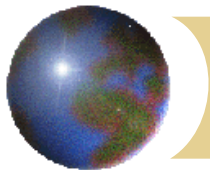
Kiti šaltiniai

- ✚ Visi kiti šaltiniai remiasi tik evangelijomis arba apokrifais, todėl jie nėra pirminiai ir jų patikimumas abejotinas.
- ✚ Vardas *Chrestos* tais laikais buvo ypač paplitęs tarp vergų ir atleistinių, senovės Romos antkapių užrašuose jis rastas aštuoniasdešimt kartų.

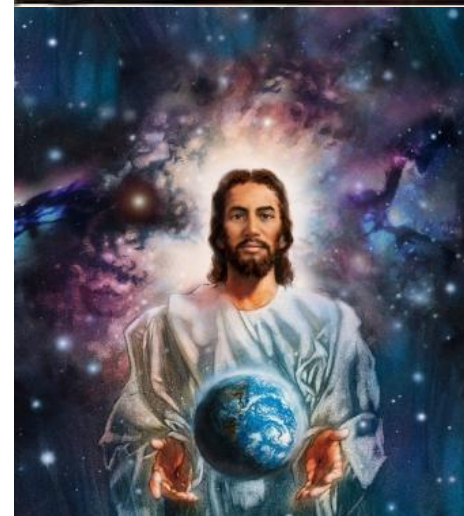
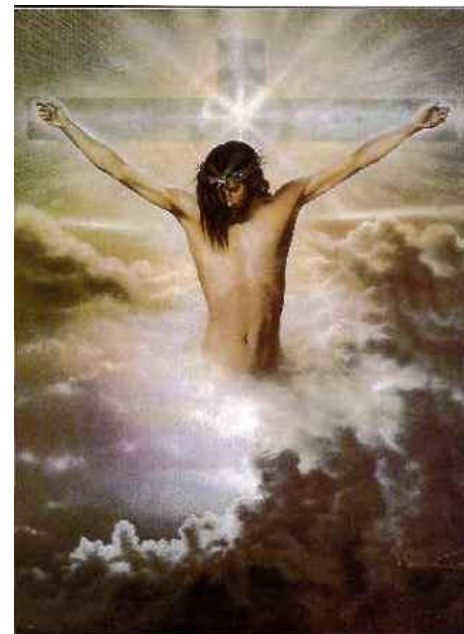
Krikščionio pareiga

- ✿ Jau Naujajame Testamente (2Kor 4) tiesiogiai nusakoma ne tik esminė kiekvieno krikščionio, kaip Viešpaties Jėzaus mokinio, pareiga skelbti Gerąją Naujieną - Evangeliją, bet ir nurodomi skirtingi būdai, kaip į šį įpareigojimą atsiliepti:
 - ✓ Skelbti (gr. *Kerygma* – skelbimas),
 - ✓ Katechizuoti (gr. *katechesis* – pamokymas), perduoti tradiciją, sakramentai.
 - ✓ Mokyti (*didaché* gr. – mokslas). Dievas pasilieka su žmogumi visada ir visur per Savo Dvasią... (Jn 16,7).
 - ✓ Liudyti. Bendruomenės svarba, kad giliau išgyventume Dievo buvimą mumyse... .

Kerigma – centrinė žinia Evangelijoje

- ✦ Giluminis žmogaus atsivertimas...
- ✦ Išpažinimas, kad Jėzus yra vienintelis Viešpats ir Dievas, kuris iš meilės man už mane kentėjo, mirė ir prisikėlė, kad iš aš prisikelčiau, pradžioje iš nuodėmės, o pabaigoje iš mirties.
- ✦ *“Jei jumyse gyvena Dvasia to, kuris Jėzų prikėlė iš numirusių, tai jis – prikėlęs iš numirusių Kristų Jėzų – atgaivins ir jūsų mirtinguosius kūnus savo Dvasia, gyvenančia jumyse”.*
Rom 8,11

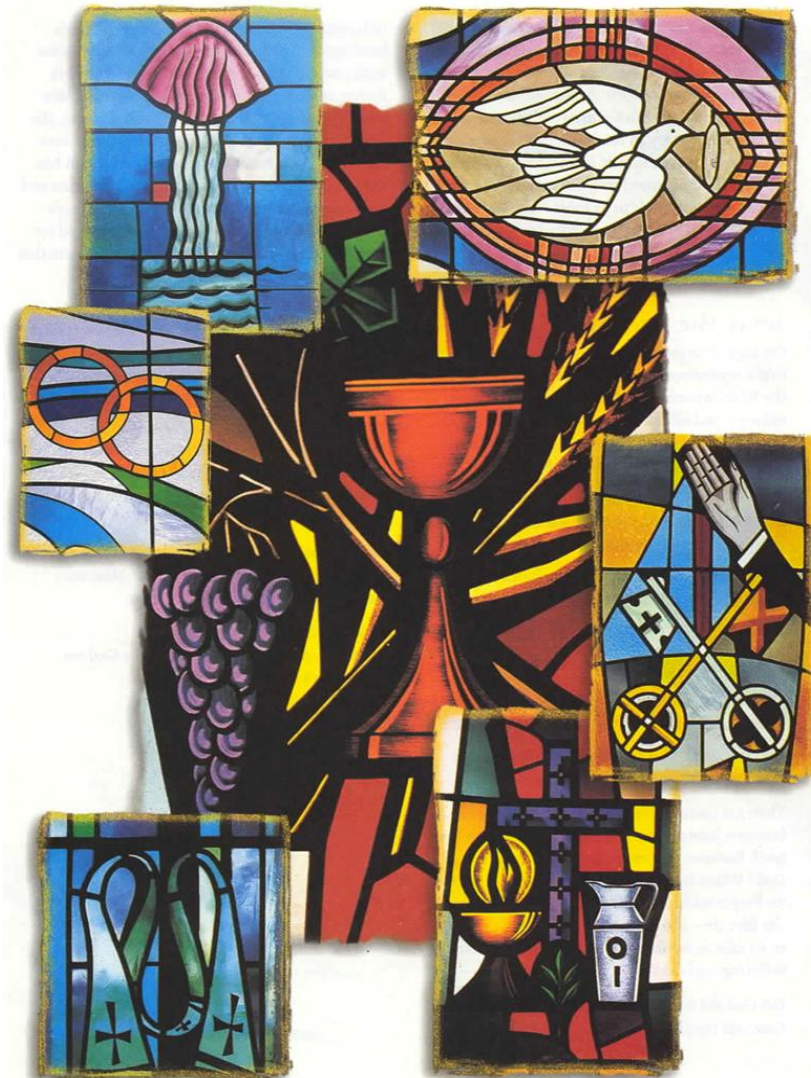
http://oneyearbibleimages.com/jesus_holding_earth_world2.jpg

<http://religion-cults.com/Christianity/jesus-vel-nub-7g.jpg>

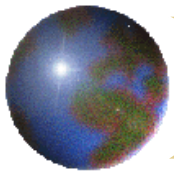

Katechezė teikia tikėjimo pagrindus

- ✦ Krikščionis kuria Dievo Karalystę – Gyvają Kristaus Bažnyčią.
- ✦ Gyvena sakramentinį gyvenimą.
- ✦ Šiuo metu yra 7 sakramentai:
- ✦ 3 įvedimo į Krikščionybę – įkrikščioninimo: KRIKŠTAS, ŠUTVIRTINIMAS, ŠVENČIAUSIAS SAKRAMENTAS
- ✦ 2 gydymo: SUSITAIKYMO, LIGONIO.
- ✦ 2 pašaukimo: KUNIGYSTĖ, SANTUOKA.

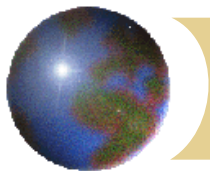
(Plačiau pateiktyje "Sakramentai")

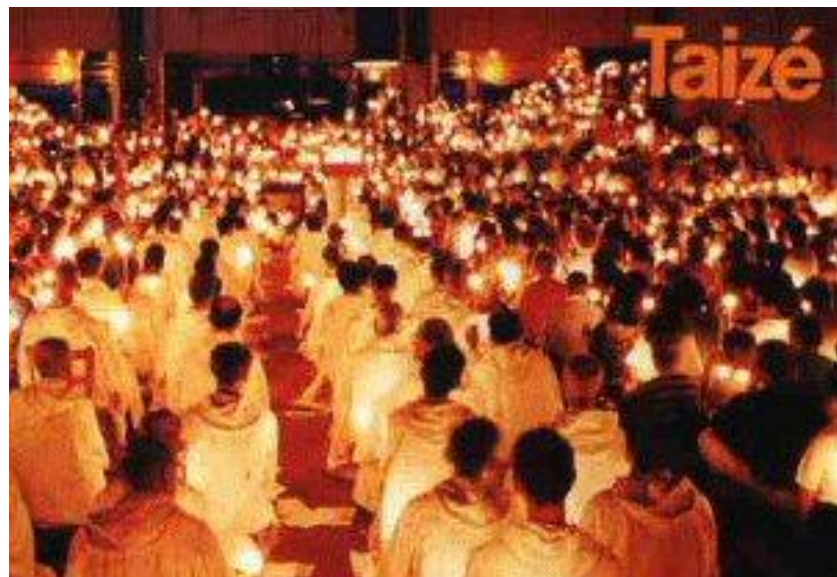
Mokymas

- ✦ Kalno pamokslas (Mt 5; 6; 7)
- ✦ Krikščionio gyvenimo kilnumas (Rom 8)
- ✦ Apaštalų tikėjimo išpažinimas.

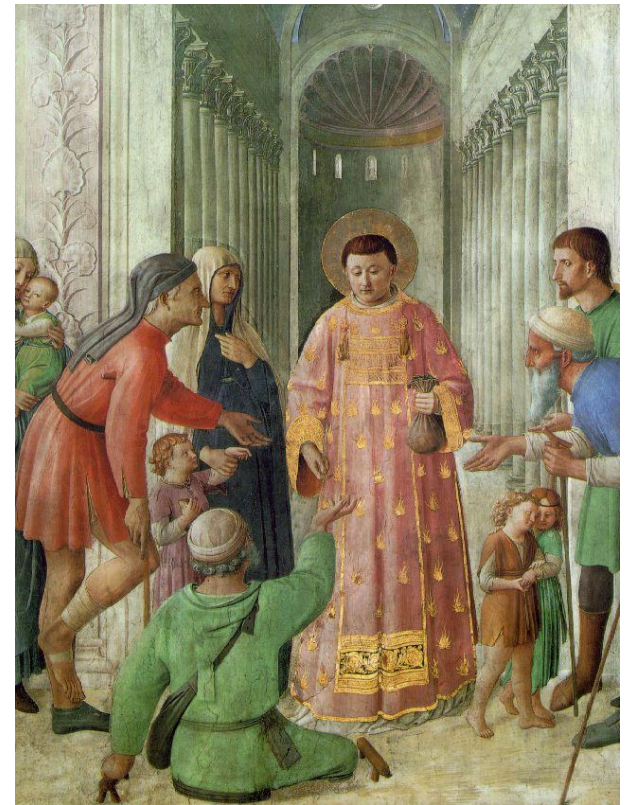
- ✦ *"Argi nežinote, kad jūs esate Dievo šventovė ir jūmyse gyvena Dievo Dvasia?" (1 Kor 3, 16)*
- ✦ *"Ar nežinote, kad jūsų kūnas yra šventovė jūmyse gyvenančios Šventosios Dvasios, kurią gavote iš Dievo, ir kad jūs nebeprisiklausote patys sau?" (1 Kor 6,19)*

Krikščioniškas socialinis mokymas

- ✦ Krikščionybei būdingas teiginys jog visi žmonės prieš Dievą yra lygūs: turtas (su galimybe daugiau paaukoti), socialinė padėtis ar net aukštos religinės pareigos žmogaus prie Dievo nepriartina (LK 18; 1 Tim 6).
- ✦ Tai nėra savaimė suprantamas kiekvienos religijos bruožas.

Motina Teresė

Motina Teresė visą savo gyvenimą paaukojo Indijos ligoniams ir varšams.

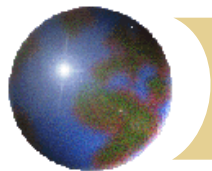
Įkūrė vienuoliją, kuri rūpinasi vargšais visame pasaulyje.

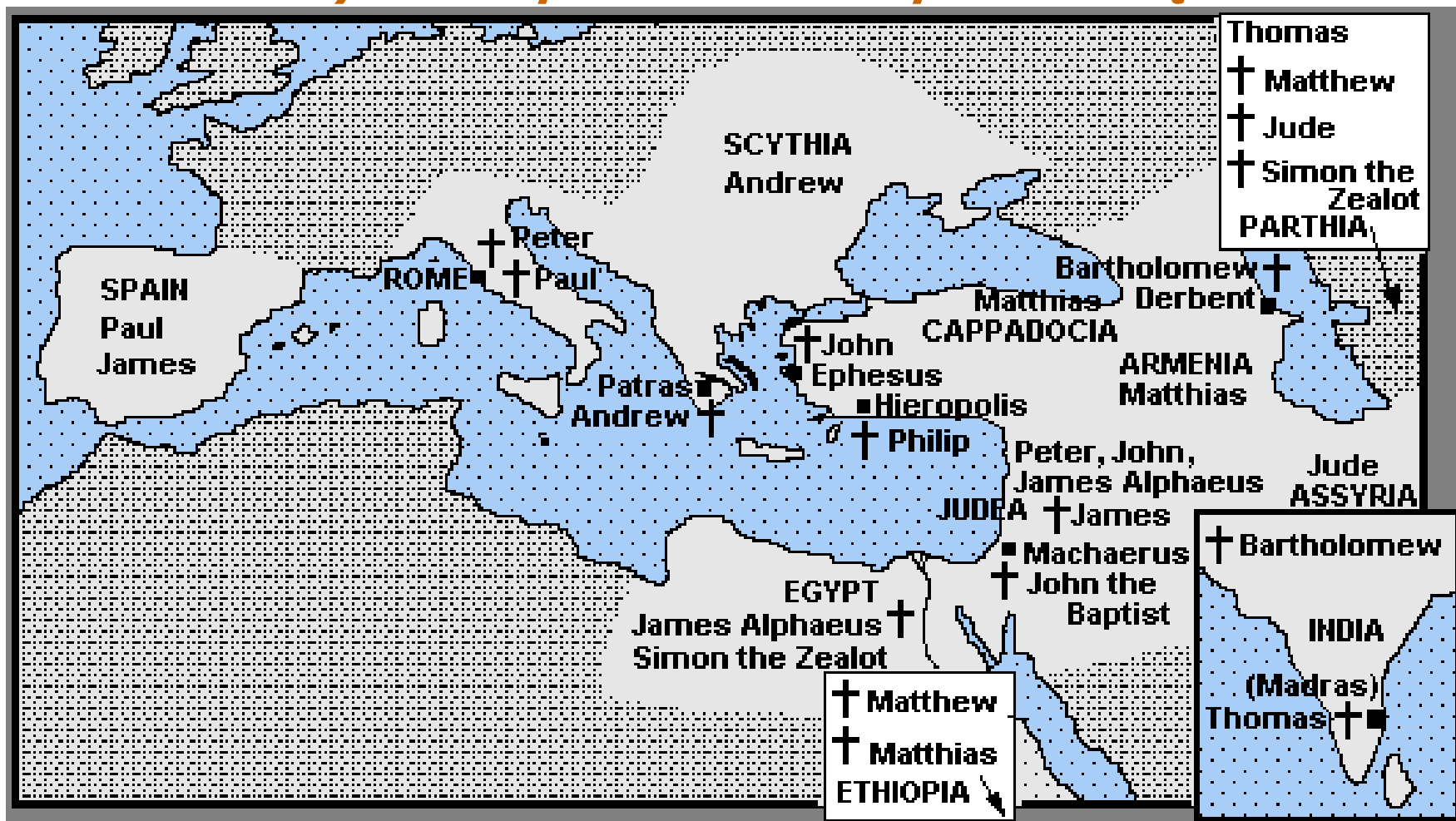
Liudijimas

- ✦ Gyventi vienybėje su tais, kurie žengia tuo pačiu keliu ir stiprinti vieni kitų tikėjimą.
- ✦ Pasidalinti savo dvasiniais turtais su tais, kurie jų neturi.
- ✦ *"Verčiau šventai sergėkite savo širdyse Viešpatį Kristų, visuomet pasirengę įtikinamai atsakyti kiekvienam klausiančiam apie jumyse gyvenančią viltį" (1 Pt 3,15).*

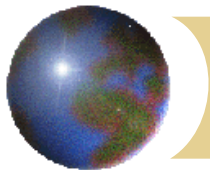

Krikščionybės plitimas apaštaly laikais

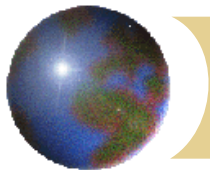
(Plačiau pateiktyje "Šventieji")

Vidinės krikščionybės plitimo priežastys

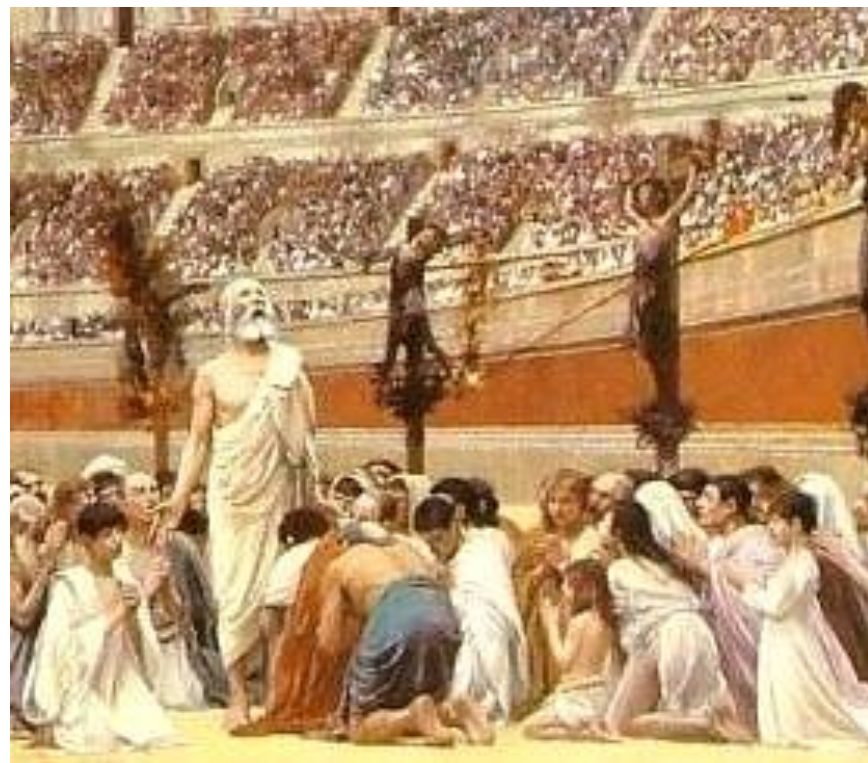
- ✦ Romos imperijos žmonės išgyveno dvasinio, o paprastai žmonės dar ir materialinio skurdo laikotarpį, krizę.
- ✦ Pažemintiems: moterims, vaikams, vergams – Jėzaus evangelija suteikė daugiau teisių
- ✦ Iškėlė šeimos vertę

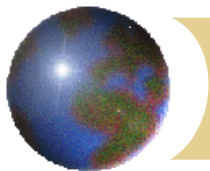
Kankiniai – krikščionių "sėklos"

- ✦ Iki 100 metų Kristaus mokslą skelbė tiesioginiai liudytojai – apaštalai ir kiti mokiniai.
- ✦ Nuo 100 metų toliau skelbė įtikėjusieji nematę, kurių tikėjimas buvo toks tvirtas, kad už jį ėjo į mirtį.
- ✦ Iki Milano edikto 313 m., krikščionys išgyveno baisų kankinystės laikotarpį.

Gyvieji fakelai koliziejuje atversdavo daug žmonių į krikščionybę, nes jie matė tikrą tikėjimą.

(Plačiau pateiktyje "Kankinystės laikotarpis")

Krikščionybė tampa Romos imperijos religija

- ✦ Krikščionybei įsigalėti padėjo imperatorius Teodosijus
- ✦ **392 m.** jis paskelbė, kad krikščionybė tampa valstybine religija.
- ✦ Taip pat Teodosijus uždraudė arijonų sektas, ėmė persekioti pagonis.

Didžioji schizma – Bažnyčios skilimas į Rytų ir Vakarų 1054 m.

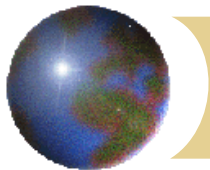
- ✦ Jau nuo 395 m., kai Romos imperatorius Teodosijus padalijo Romos imperiją į dvi dalis, ėmė ryškėti skirtumai tarp rytų ir vakarų krikščionių.
- ✦ 476 m., kai žlugo Vakarų Romos imperija, atsirado prielaidų skilti Krikščionių Bažnyčiai, nes tikinčiųjų valstybiniai ryšiai jau nebevienijo.
- ✦ Buvo ne vienas laikinas Bažnyčios skilimas, tačiau **1054m.** krikščionys galutinai suskilo į vakarų ir rytų atšakas (įvyko Didžioji schizma).

- ✦ XIIa. antroje pusėje Bažnyčios viena kitą ėmė suprasti kaip atskirus padarinius. Kai Graikų ir Lotynų Bažnyčių atstovai susitiko aptarti savo skirtumą, buvo akivaizdu, kad jie atstovauja skirtingoms Bažnyčioms (1234m.)

Vakarų krikščionių skilimas XVI a. Protestantizmas.

- ✦ XVI a. Katalikų Bažnyčia ir didelė dalis Europos patyrė dideles permainas. Nepasitenkinimas Katalikų Bažnyčia (indulgencijomis, simonijomis, didelėmis bažnytinėmis rinkliavomis, dvasininkų savivaliavimu) XVI a. peraugo į reformaciją.
- ✦ Šio judėjimo pradžia laikoma 1517 m., kai Martynas Liuteris ant bažnyčios durų iškabino „95 tezes“. Šiose tezėse jis pateikė savo idėjas, kaip pertvarkyti Bažnyčią.
- ✦ Prasidėjusi Vokietijoje, reformacija greitai paplito kitose Europos valstybėse. Protestantizmas įsigalėjo Anglijoje (anglikonybė), Šveicarijoje (kalvinizmas), Skandinavijos šalyse, Latvijoje, Estijoje, Nyderlanduose ir kitur.

Pagrindinės krikščionybės kryptys

**RYTŲ
STAČIATIKIAI**
Graikai, rusai, sirai,
armėnai, koptai

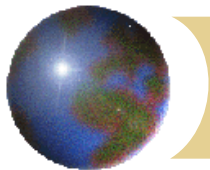
JĖZUS **ANKSTYVOJI
BAŽNYČIA** Didysis
skilimas

**ROMOS
KATALIKAI**

**VAKARŲ
KATALIKAI**

Reformacija

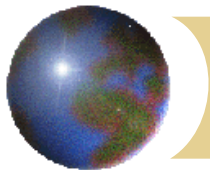
PROTESTANTAI
Liuteronai, reformatai /
presbiterionai, sekmininkai,
anglikonai / Episkopalinė
bažnyčia, baptistai,
metodistai, laisvosios
bažnyčios

Krikščionybės šakos

- ✦ Krikščionybė per savo ilgą 2000 m. istoriją susidūrė su daugybe problemų. Krikščionių bažnyčia ne kartą skilo. Atsirasdavo vis naujų krikščionybės krypčių.
- ✦ To padariniai – daugiau nei 30 000 krikščionybės atšakų.
- ✦ Kai kurios yra oficialios, o kitos laikomos sektomis.

Dabartinis krikščionybės medis atrodo taip:

✿ **Vakarų krikščionybė:**

✦ Katalikybė

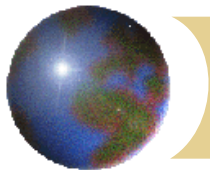
✦ Protestantizmas (*Reformuota bažnyčia*):

- Liuteronybė – krikščionių protestantų tikėjimas, atsiradęs Vokietijoje XVI a. reformacijos epochoje prieš katalikybę, įsteigėjas – Martynas Liuteris; daugiausia paplitusi Vokietijoje ir Skandinavijos šalyse.
- Calvinizmas – (pagal Žaną Kalviną, 1509 – 1564m.) – viena iš protestantų religinių sistemų, kilusi Šveicarijoje.
- Anglikonybė

✿ **Rytų krikščionybė:**

✦ Sentikiai

✦ Stačiatikybė (pravoslavybė, ortodoksija), ypač paplitusi Graikijoje bei slavų šalyse (labiausiai Rusijoje).

Krikščionių susilkaidymo pvz.

TAURGĖS RAJONO BAŽNYČIOS

IŠEITI

KATALIKAI

LIUTERONAI

STAČIATIKIAI

KATALIKYBĖ

www.katalikai.lt

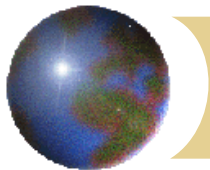

Romos katalikai

- ✦ **Katalikybė** – nuo apaštalo Petro laikų. Petro primatas *“aš tau sakau: tu esi Petras – Uola; ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės. Tau duosiu dangaus karalystės raktus; ką tu suriši žemėje, bus surišta ir danguje, ir ką atriši žemėje, bus atrišta ir danguje”* Mt 16, 18-19.
- ✦ Nuo 5 amžiaus atsirado titulas- Romos vyskupas.
- ✦ Tai labiausiai paplitusi religija Lietuvoje.
- ✦ Katalikybę išpažįstantieji vadinami **Romos katalikais**.

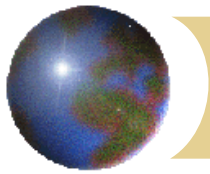

Katalikų bažnyčios vadovas – popiežius

- ✦ Popiežius gyvena Vatikane.
- ✦ Jis skiria vyskopus.
- ✦ Vyskupai skiria kunigus.
- ✦ Nuo 2005 balandžio 19 dienos išrinktas popiežius – Benediktas XVI.

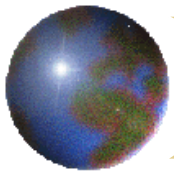

Katalikų dvasininkai

- ✦ Aukščiausia regioninė katalikų Bažnyčios galva yra vyskupas.
- ✦ Vyskupo padėjėjai – kunigai.
- ✦ Kunigas, kuris vadovauja parapijai vadinamas klebonu, o jo padėjėjas kunigas vadinamas vikaru.

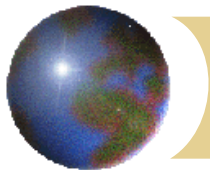

Katalikybės "širdis" - Eucharistija

- ✦ Per šv. Mišias Jėzus įsikūnija Duonoje ir Vyne ir susivienija su savo tikinčiaisiais.
- ✦ Šv. Mišios – Paskutinės vakarienės atkartojimas.

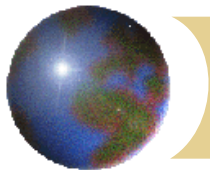

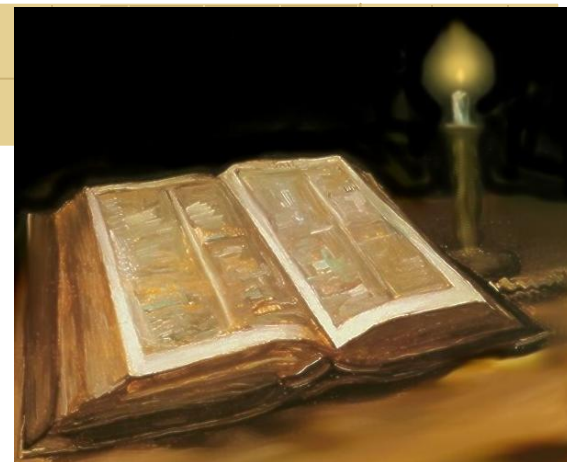
Dalyvavimas šv. Mišiose

- ✦ Kiekvienas katalikas kiekvieną sekmadienį ir švenčių dienomis turi dalyvauti šv. Mišiose.
- ✦ Nedalyvavimas yra sunki nuodėmė.
- ✦ Bažnyčios įsakyme parašyta: "nors kartą per metus, apie velykas atlik išpažintį ir priimk komuniją".

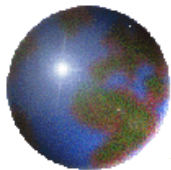

Šventasis Raštas

- ✦ Katalikų Šventąjį Raštą sudaro Senasis Testamentas ir Naujasis Testamentas.
- ✦ Svarbiausia Šventojo Rašto dalis – Evangelija.
- ✦ Evangelija viena, bet parašyta keturių autorių:
 - ✓ Evangelija pagal Matą
 - ✓ Evangelija pagal Morkų
 - ✓ Evangelija pagal Luką
 - ✓ Evangelija pagal Joną.

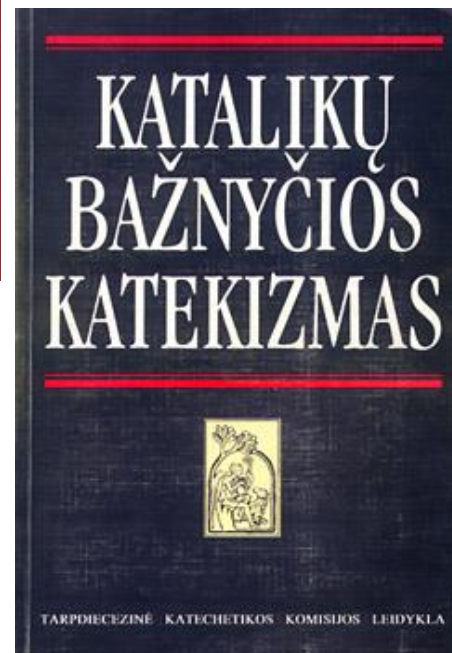
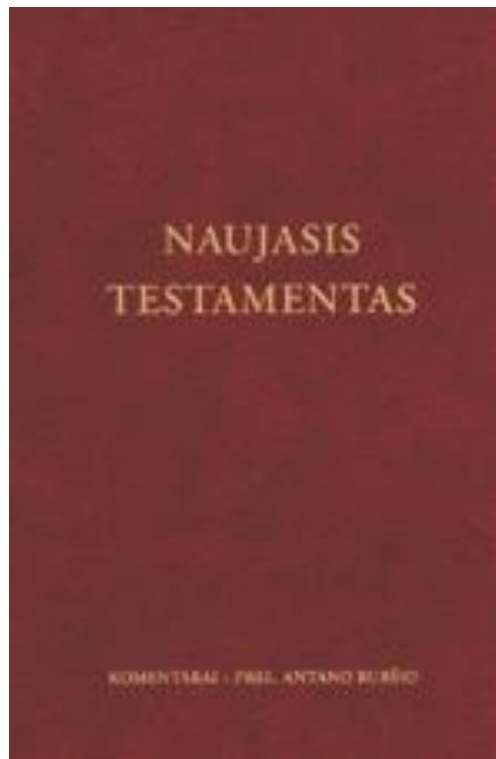

Tikėjimo tiesos

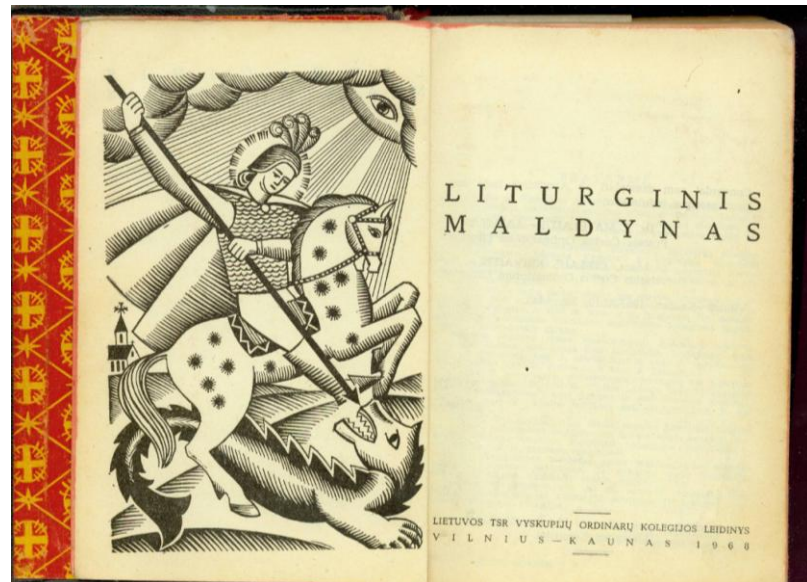
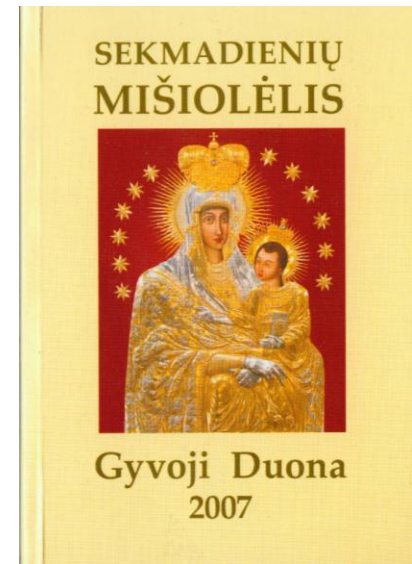
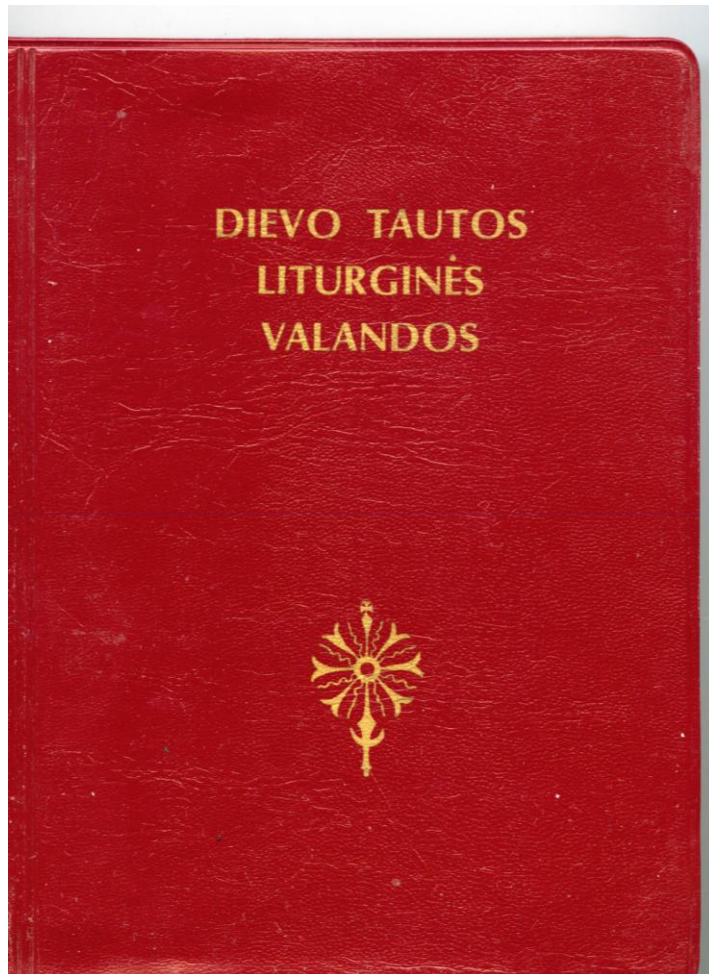
- ✦ Tikėjimas remiasi Apreiškimu (Biblija) ir Tradicija.
- ✦ Tikėjimo tiesos išaiškintos Katalikų Bažnyčios Katekizme.

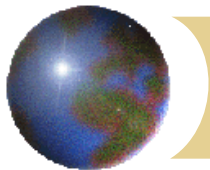
<http://www.katekizmas.lt/kbk1996p2003/N1000C.html>

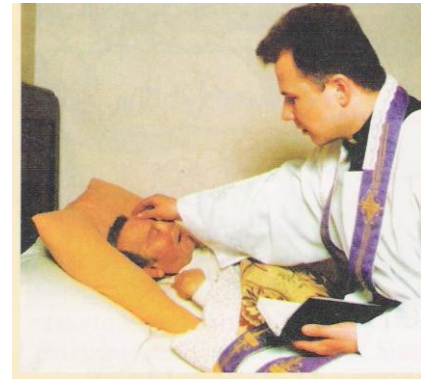
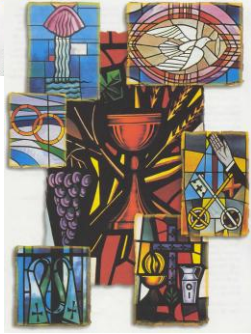
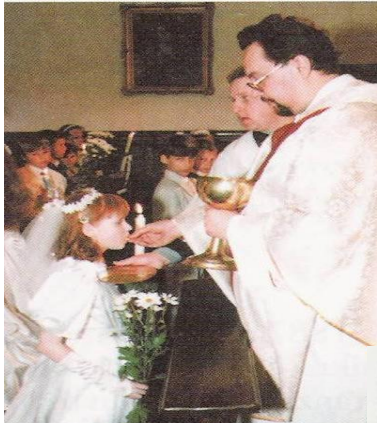
Maldų ir apeigų knygos

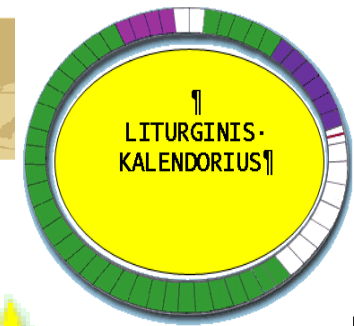
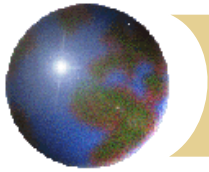

Sakramentinis kataliko gyvenimas

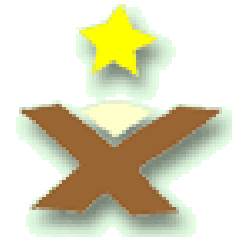
- ✦ Krikštas – gimimas dangui, Dievo įsūnystė.
- ✦ Sutvirtinimas – krikšto užbaigimas, Šv. Dvasios įsikūnijimas.
- ✦ Švenčiausias sakramentas – susivienijimas su Jėzumi. Pradedamas apie 10 metų ir lydi kataliką iki mirties.
- ✦ Susitaikymo sakramentas – sunkios nuodėmės sunaikinimas. Tai sąlyga, kad priimtume Švč. Sakramentą.
- ✦ Ligonio sakramentas – sustiprinimas ligoje ir palydėjimas pas Tėvą esantį danguje.
- ✦ Kunigystė – tik kunigas gali tikintiesiems duoti Švenčiausią sakramentą ir suteikti Susitaikymo sakramentą. Tik kunigo ištarti Jėzaus žodžiai per šv. Mišias perkeičia duoną ir vyną į Jėzaus Kūną ir Kraują.
- ✦ Santuoka – Jėzus laimina šeimą ir joje dalyvauja.

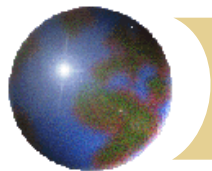

Katalikiškos šventės

- ✦ Visi metų sekmadieniai.
- ✦ Kalėdos gruodžio 25d. – Jėzaus gimimas.
- ✦ Naujieji Metai sausio 1 d.– švč. Mergelė Marija Dievo Gimdytoja.
- ✦ Žolinė rugpjūčio 15 d. - švč. Mergelės Marijos ėmimas į dangų
- ✦ Visi šventieji lapkričio 1d.

Sekmadienis

- ✦ Visais metų sekmadieniais švenčiame MAŽASIAS VELYKAS.
- ✦ Pati svarbiausia katalikų šventė – Kristaus Psisikėlimas – Velykos. Ji visada švenčiama sekmadienį.
- ✦ Labai daug svarbių katalikiškų švenčių nukelta į sekmadienį:
- ✦ Šventosios Dvasios atsiuntimas – Sekminės.
- ✦ Kristaus dangun žengimo šventė – Šeštinės.

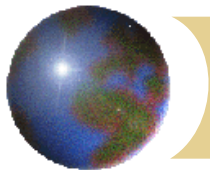

Švč. Mergelė Marija

- ✦ Ypatinga vietą šventųjų pagerbime užima Marija.
- ✦ Nors Ji nėra dievinama arba garbinama, kaip Dievas, tačiau pagarba, meilę ir didelę maldingumo praktiką (rožinis, litanijos, giesmės) katalikai skiria Dievo Motinai.
- ✦ Ši katalikų nuostata yra viena iš esminių kliūčių krikščionių ekumeniniame susivienijime.

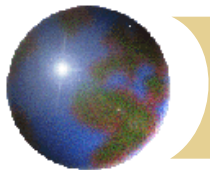

Žolinė – Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų iškilmės.

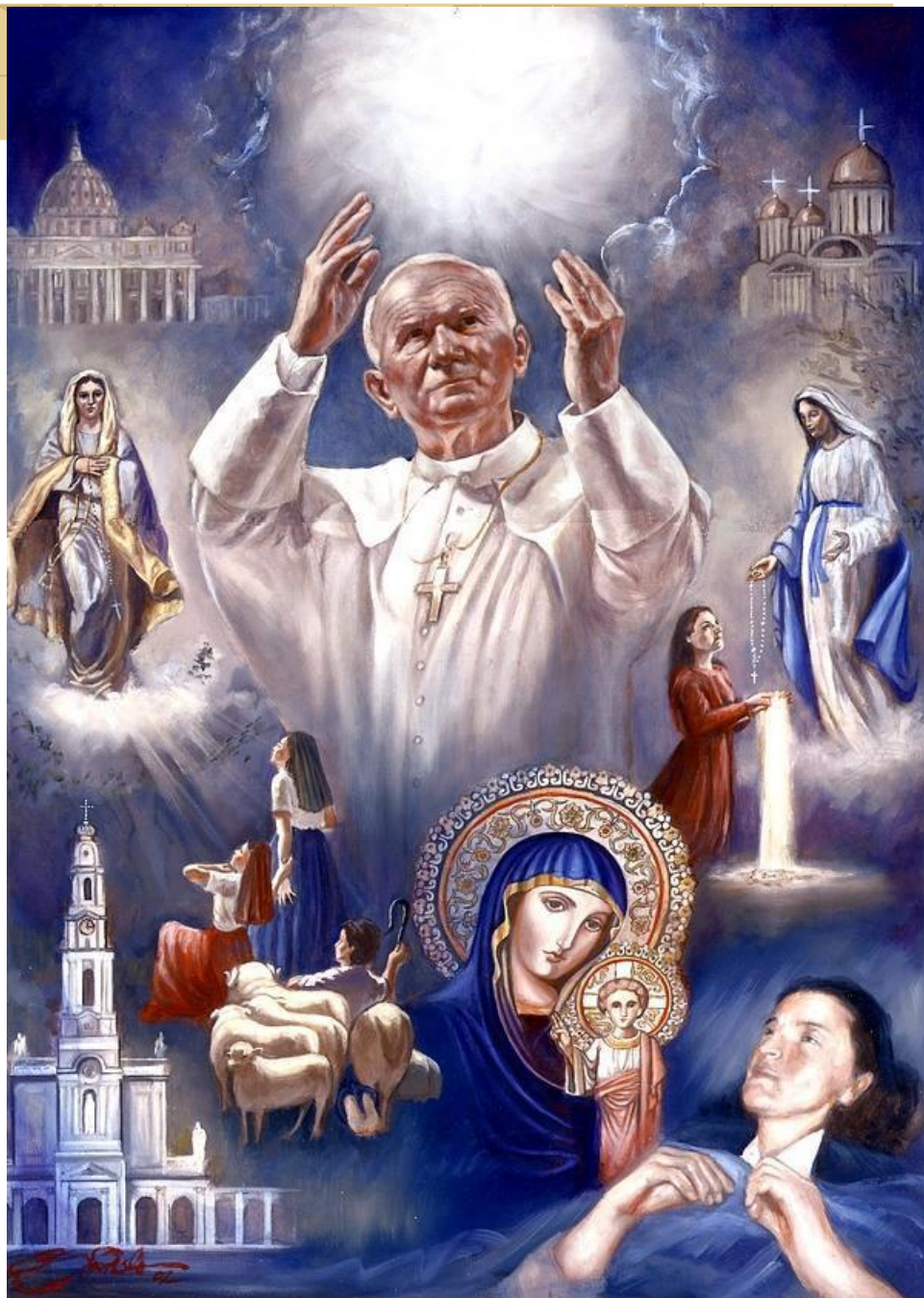
- ✦ **Žolinė** – švenčiama rugpjūčio 15 d.
- ✦ Šventės ištakos – Jeruzalė, IV a. pab. (Rytų Bažnyčioje šventės pavadinimas *Dormitio* – „Užmigimas“).
- ✦ Tai pati seniausia ir garbingiausia šv. Marijos šventė. Vakaruose ji minima nuo VI-VII a.
- ✦ Lietuvoje liaudiškas šios šventės pavadinimas – Žolinė, kadangi per iškilmingas šventės Mišias šventinami žolynai. Žolinės atlidai vyksta Pivašiūnuose, Pažaislyje, Rumšiškėse.
- ✦ Pasakojama, kad apaštalai atidarę Marijos kapą, nerado jos kūno – tik gėles.
- ✦ 1950 m. popiežius Pijus XII, tikėjimą, kad Marija buvo paimta į Dangų su siela ir kūnu paskelbė kaip dogmą.

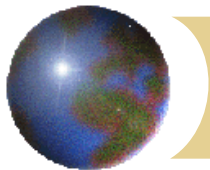

Pagrindinės Katalikų
šventovės susietos su
Marijos apsireiškimu.

Tai Liurdas, Fatima,
Gvadelupa, Šiluva,
Medjugorje.

Šventųjų šventės

- ✦ Svarbiausi šventieji: apaštalai Petras ir Paulius birželio 29 d.
- ✦ Visi kiti apaštalai.
- ✦ Bažnyčios mokytojai.
- ✦ Valstybės globėjai.
- ✦ Parapijų titulo šventės.

Šv. Kazimieras
Lietuvos globėjas
kovo 4 d.

Maldos ir bendruomenės susirinkimo namai - bažnyčia

- ✦ Pagrindinė bažnyčios erdvės dalis, kurioje sėdi žmonės vadinama ***nava***. Didelės bažnyčios būna trijų ir daugiau navų (*lot. navis – laivas*).
- ✦ Skersai kertanti navą erdvė vadinama ***transeptu***.
- ✦ Priekyje stovi ***altorius*** – stalas ant kurio aukojamos šv. Mišios.

Bažnyčios simbolizmas

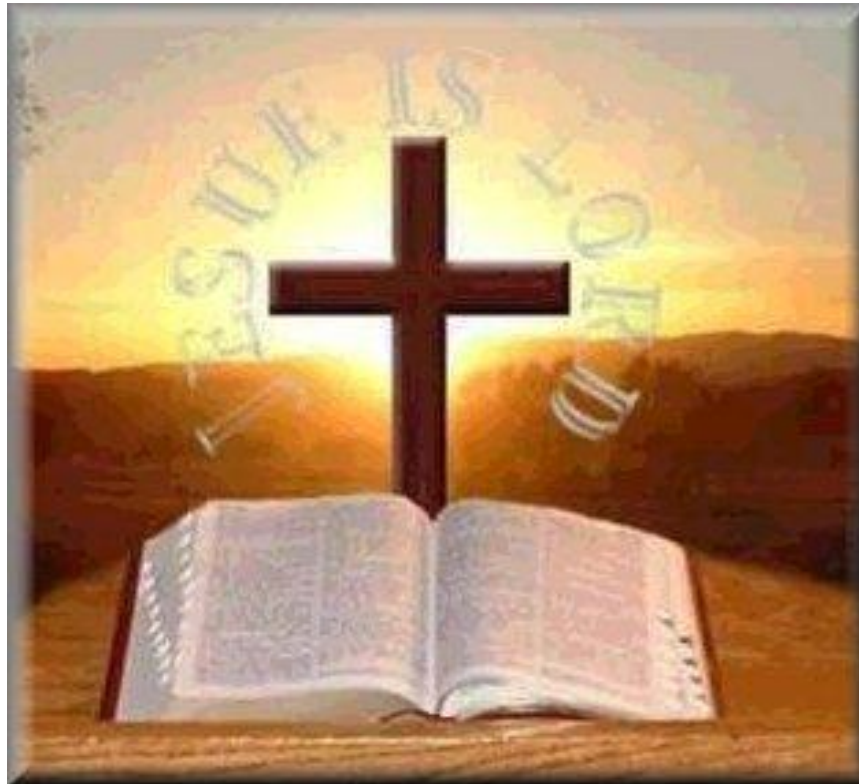
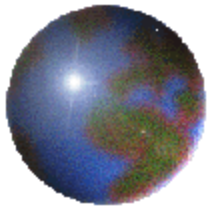
- ✦ Bažnyčios pastatui suteikdavo laivo išvaizdą.
- ✦ Žmonės bažnyčioje keliauja į amžinybės krantus.
- ✦ Kitas bažnyčių planas – kryžius – išganymo simbolis.

Kauno Karmelitų šv. Kryžiaus
bažnyčia

PROTESTANTIZMAS

www.liuteronai.lt

- ✦ Terminas *protestantai* atsirado 1529 metais, kai dalis M.Liuterio šalininkų Vokietijos Špėjerio mieste pareiškė protestą dėl nutarimo riboti liuteronybės plitimą.
- ✦ Lietuvoje protestantizmo idėjos pradėjo plisti XVI a. pirmoje pusėje.
- ✦ Pirmieji protestantizmo skelbėjai Lietuvoje Martynas Mažvydas, Abraomas Kulvietis.

Martin Luther (1483-1546)

Protetantizmo šakos

✿ Pasaulyje egzistuoja dešimtys tūkstančių protestantizmo judėjimų. Pagrindiniai judėjimai:

- ✓ Evangelikai
- ✓ Baptistai
- ✓ Kalvinistai (arba kalvinai)
- ✓ Liuteronai
- ✓ Metodistai
- ✓ Puritonai

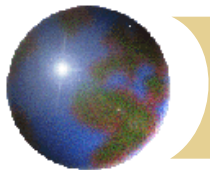

EVANGELIKŲ BAŽNYČIA

- ✚ Evangelikų bažnyčia labiausiai paplitusi JAV, D.Britanijoje, Australijoje, Kanadoje.
- ✚ Evangelikų bažnyčių tikslas skelbti gerą naujieną vadinamą Šventojo Rašto citatą.
- ✚ Lietuvos evangelikų bažnyčios:
 - ✓ Evangelikų liuteronų bažnyčia
 - ✓ Evangelikų reformatų bažnyčia
 - ✓ Evangelikų baptistų bažnyčia
 - ✓ Evangelikų sekmininkų bažnyčia

<http://cb.mab.lt/evangeliku/index.html>

EVANGELIKAI LIUTERONAI

LIETUVOS EVANGELIKŲ
LIUTERONŲ BAŽNYČIOS
STATUTAS

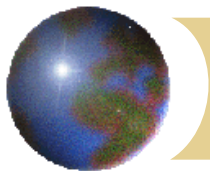

- ✦ Evangelikai liuteronai yra Martino Lutherio mokymo, kilusio XVI a. pr. Vokietijoje, pasekėjai.
- ✦ Dėl nesutarimų, disputų ir jų išprovokuotų prakeikimų M. Lutherio šalininkai suformavo atskirą bažnyčią.
- ✦ Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčia yra savarankiška, nuo valstybės valdžios nepriklausanti religinė institucija su sinodaline episkopaline santvarka, turinti juridinio asmens statusą.
- ✦ Jos aukščiausia institucija yra Sinodas. Sinodo vykdomasis organas – Konsistorija, kurios būstinė yra Tauragėje, J. Tumo-Vaižganto g. 50.

Kunigystė

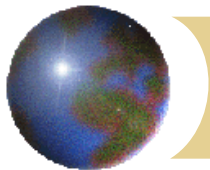
- ✦ Bažnyčia pagal Biblijos mokymą pripažįsta visuotinę visų tikinčiųjų kunigystę, todėl visi krikščionys yra Dievo tarnai, turintys teisę ir pareigą skelbti gelbstintį Jėzaus Kristaus Žodį, į remdamiesi juo, raginti visus krikštytis ir priimti Sventąją Vakarienę, tačiau nė vienas tikintysis neturi imtis viešųjų Bažnyčios pareigų be Bažnyčios pašaukimo, paskyrimo, ordinacijos ir leidimo.
- ✦ Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios dvasininkai yra: kunigai ir vyskupas.
- ✦ Jiems viešosios kunigystės galios suteikiamos pašaukus per Bažnyčią ir pašventinus.

Bažnyčios vadovas

- ✦ Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčios kunigas-klebonas yra Mindaugas Sabutis, Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios vyskupas

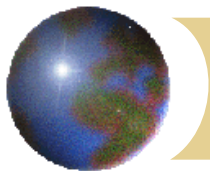

EVANGELIKAI REFORMATAI

- ✿ Evangelikais reformatais Lietuvoje vadinami šveicariškosios reformacijos pasekėjai.
- ✿ Pagrindiniai teologai, kurių mokymo laikosi ev. reformatai, yra Ulrichas Zwinglis (1484–1531), Jeanas Calvinas (1509–1564), Johanas Bullingeris (1504–1575).

- ✦ **Jeanas Calvinas** (1509–1564), *kalvinizmo ideologas*. Gimė Prancūzijoje. Paryžiuje baigė teologijos ir teisės mokslus.
- ✦ M. Lutherio idėjų veikiamas, 1533 m. atsisakė katalikybės, tapo evangeliku.
- ✦ 1536 m. Bazelyje išleido *Krikščionybės pagrindus (Institutio religionis Christianae)*.
- ✦ Nuo 1541 m. gyveno Ženevoje

Balthasaro Jenicheno 1574 m. medžio raižinys (ilustracija iš I. Lukšaitės studijos *Reformacija Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ir Mažojoje Lietuvoje*).

LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ BAŽNYČIA

UNITAS LITHUANIAE SINODAS

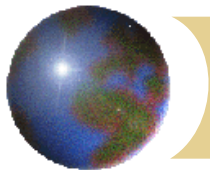
- ✦ Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios -Unitas Lithuaniae- Sinodas
Adresas: Reformatų g. 3a, Biržai LT-41175 Biržai
- ✦ Sinodas - aukščiausia Bažnyčios institucija.
- ✦ Bažnyčios superintendantas yra vyriausias dvasininkas (vyskupas), kuris turi Sinodo įgaliojimus atstovauti Bažnyčią, prižiūri bažnytinę discipliną bei Sinodo sprendimų išpildymą.

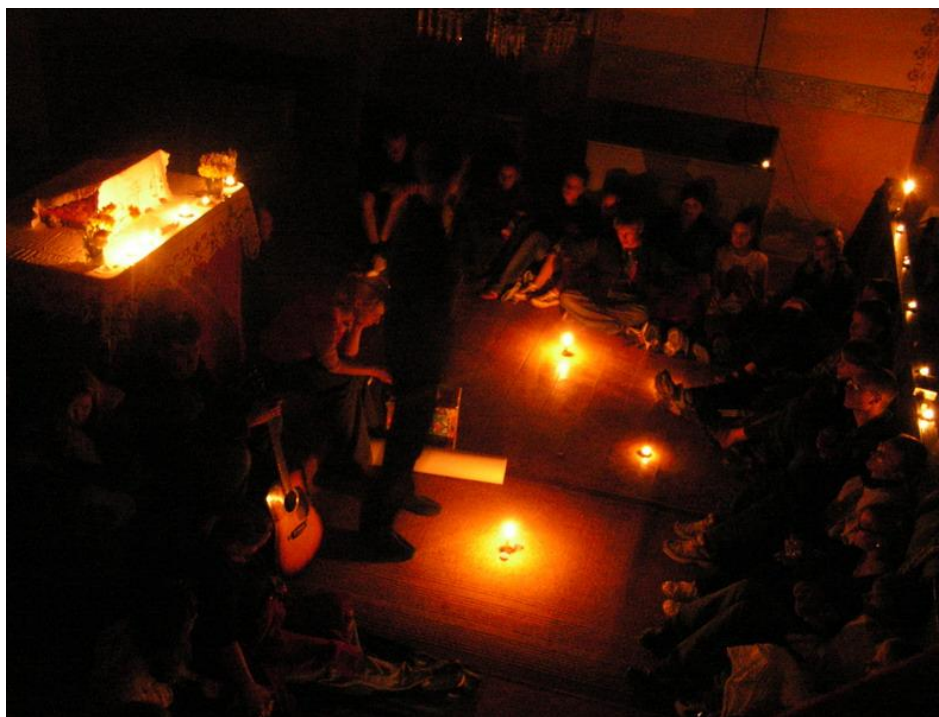
Bažnyčios vadovas

- ✦ 2004 birželio 27 dieną Sinodas generaliniu superintendentu išrinko kun. Rimą Mikalauską.

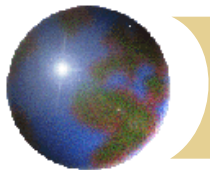

Lietuvos evangelikų reformatų jaunimo draugija „Radvila“

LERJD "RADVILA"

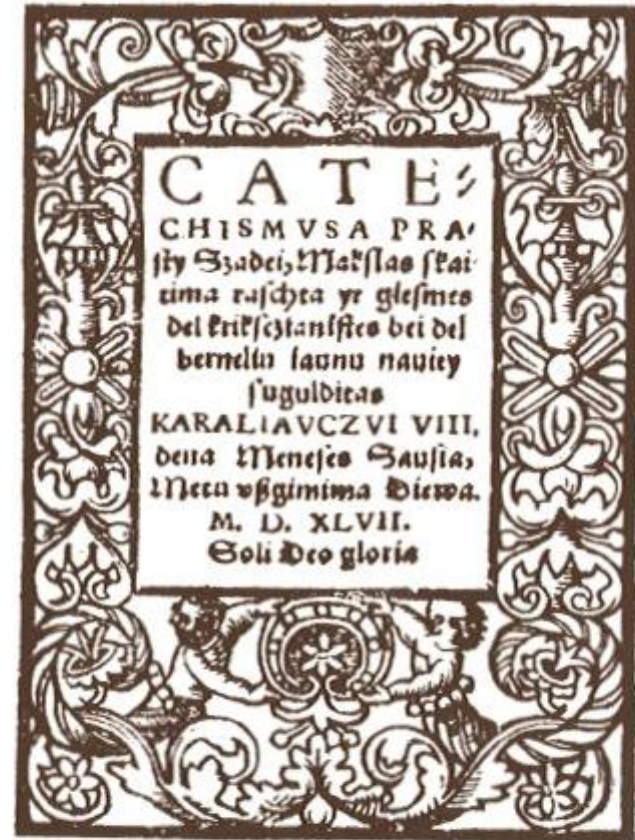

- ✦ Liuteronų bažnyčiose išliko nemažai senųjų meno kūrinių, krucifiksų ir daugelis kitų elementų, būdingų taip pat ir Romos katalikų bažnyčiai.
- ✦ J. Calvinas siekė panaikinti iš bažnyčios gyvenimo visa, apie ką neparašyta Biblijoje. Todėl reformatų bažnyčių architektūra (ypač interjeras) bei apeigos tapo supaprastinti.
- ✦ Bet vienu dalyku abi reformacijos kryptys sutarė: Biblija – vienintelis teisingas ir patikimas žmogaus, valstybės, visuomenės ir Bažnyčios autoritetas. Todėl Biblijos vertimams, spausdinimui bei platinimui buvo skirtas ypatingas dėmesys. Siekta, kad Šventasis Raštas būtų prieinamas kuo platesniam žmonių ratui.

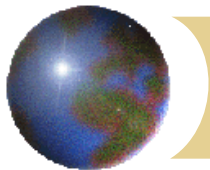
Katekizmai

- ✿ Evangelikų liuteronų ir reformatų bažnyčioje katekizmai užėmė išskirtinę vietą. Ne veltui pirmąją lietuvišką knygą tapo Martyno Mažvydo *Katechizmuso prasti žadei* (1547 m.)
- ✿ Pagrindinė katekizmo paskirtis – ugdyti tikėjimą krikščionių namuose, jų šeimose, kad Bažnyčioje paskelbtas Žodis pasiektų paprastų žmonių gyvenimus.

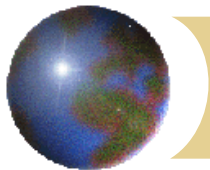
Martynas Mažvydas

KATEKIZMAS

Giesmė –teologinis kurinys

- ✦ Evangeliškosiose bažnyčiose giesmė įgavo ypatingą reikšmę, nes giedoti ėmė visa parapija. Ir, jei reformatų bažnyčiose buvo giedamos išverstos psalmės, tai liuteronybėje atsirado daug giesmių, pritaikytų įvairiems liturginiams laikotarpiams bei žmonių dvasiniams poreikiams.
- ✦ Kiekviena giesmė tapo trumpu teologiniu kūrinium – pamokslu bei malda. Daugelis giesmių buvo sukurtos remiantis tam tikru Biblijos tekstu ar mokymu konkrečia tema.
- ✦ Giesmė tapo krikščionio gyvenimo palydovu. Sueiliuotas tekstas ir žinoma melodija padėjo žmonėms įsiminti ir kartoti svarbiausias tikėjimo tiesas.

LIETUVOS EVANGELIKŲ BAPTISTŲ bendruomenių sąjunga

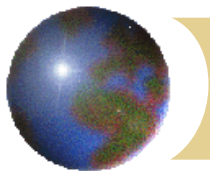
- ✦ Valstybės pripažinta krikščioniška bendrija
- ✦ Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga yra nepriklausomų evangelišκών bendruomenių bendrija, kurios tikslas yra padėti pamatyti Jėzaus Kristaus evangeliją ir ja gyventi.

Baptistai

- ✦ gr. *baptizein* reiškia „panardinti“, „panerti“; „panardinimas“.
- ✦ Maždaug 50 mln. yra įstoję į nuo 1905 m. veikiančią pasaulio baptistų aljansą (World Baptist Alliance <http://www.bwanet.org/>), kurio kongresai vyksta kas penkeri metai.
- ✦ Jie atmetė sąmoningai neapsisprendusiųjų, t.y. kūdinių, krikštą.

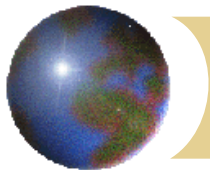

✚ Lietuvoje baptistų būta jau praėjusiame šimtmetyje. 1841 m. Klaipėdoje, tuo metu priklausiusioje Prūsijos karalystei, įsikūrė bendruomenė, kuri 1851 metais, turėdama 234 narius, pasistatė bažnyčią. Šie maldos namai išliko per visas karų audras, tik sovietmečiu buvo iš bendruomenės atimti. 1991 m. bažnyčios pastatai buvo sugrąžinti bendruomenei.

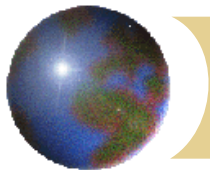
Klaipėdos bendruomenės nariai prie savo bažnyčios 3-iajame dešimtmetyje

Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga

- ✚ LEBBS pirmininkas ir misijos koordinatorius, Henrikas Žukauskas
- ✚ Lietuvos baptistų sąjungos būstinė yra Klaipėdoje Vytauto 38a, 92127

Baptistų ir anabaptistų istorijos tyrimo (BAIT) centras

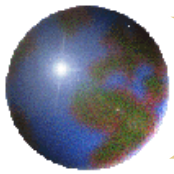
- ✦ Albertas Latužis, BAIT centro vadovas
- ✦ Jų tikslas - surinkti ir padaryti prieinama visą imanomą archyvinę medžiagą, kuri šiuo metu išbarstyta po visą Lietuvą ir net kitas pasaulio šalis.
- ✦ Kitas - remiantis šia surinkta archyvine medžiaga, paruošti ir išleisti Lietuvos baptistiškos pakraipos bažnyčių judėjimo istoriją

EVANGELIKŲ SEKMININKŲ BAŽNYČIA

- ✦ Sekmininkai—jaunas judėjimas, prasidėjęs XIX-XX-ojo amžių sandūroje.
- ✦ Sukurtas juodaodžių, baltaodžių ir lotynų amerikiečių apleistuose maldos namuose Los Andžele.
- ✦ Triukšmingas, betarpiškas šios konfesijos religinių praktikų stilius pabrėžia tiesų kelią į Dievą, teigia pasveikstant ligonius, naudoja glosolaliją („kalbėjimą liežuviu“), pripažįsta egzorcizmą (demonų išvaymą).
- ✦ Sekmininkų bažnyčios labai stengiasi veikti moteris, skatina jas būti: diakonėmis, misionierėmis, netgi pastorėmis (kunigėmis).
- ✦ Sekmininkai tvirtina, esą tik malda kalbomis yra Šventosios Dvasios gavimo ženklas ir išraiška.

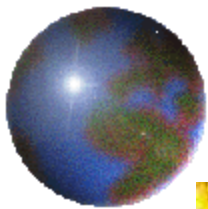

Sekmininkų bažnyčia Biržuose

Gieda Biržų evangelikų
sekmininkų bažnyčios
jaunimas

RYTŲ BAŽNYČIA

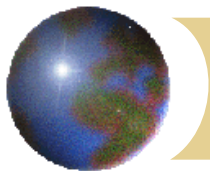

- ✦ Romos imperijos Vakarai ir Rytai visada turėjo skirtingas apeigas, tradicijas. Skirtingos kultūros (Vakaruose - lotynų, Rytuose – graikų, sirų...), skirtingas mentalitetas... Bet tai netrukdė būti viena Bažnyčia, išpažinti Kristų iki 1054 m.
- ✦ Po II Vatikano susirinkimo, ekumenizmo įtakoje visi krikščionis gali tapti viena Kristaus Bažnyčia.

EFE

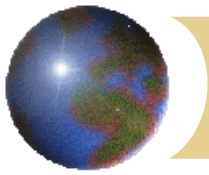

Rytų centras - Konstantinopolis

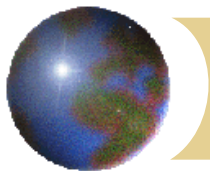

- ✦ Kontrastų miestas įsikūręs dviejuose žemynuose (Europa ir Azija).
- ✦ 330 metų gegužės 11 Romos imperatorius Konstantinas Didysis paskelbė ją Romos imperijos sostine, davęs Konstantinopolio vardą.
- ✦ Padalijus imperiją 395 m., miestas liko rytinės Romos imperijos sostine. Konstantinopolis tais laikais tapo politikos, ūkio ir kultūros centru. Jame suklestėjo bizantiškas menas – architektūra, dailė ir skulptūra.
- ✦ VI a., valdant imperatoriui Justinianui I, buvo pastatyta daug krikščioniškų bažnyčių ir rūmų: puikus Šv. Sofijos soboras (Hagia Sophia).
- ✦ 1453 metų gegužės 29 dieną Konstantinopolis atiteko turkams. Jį užėmė sultonas Mechmedas II, vadintas Fatichu – Nugalėtoju. Jis paskelbė miestą savo imperijos sostine, davęs jai Stambulo (Istambulo) vardą.

Rytų Bizantijos imperija

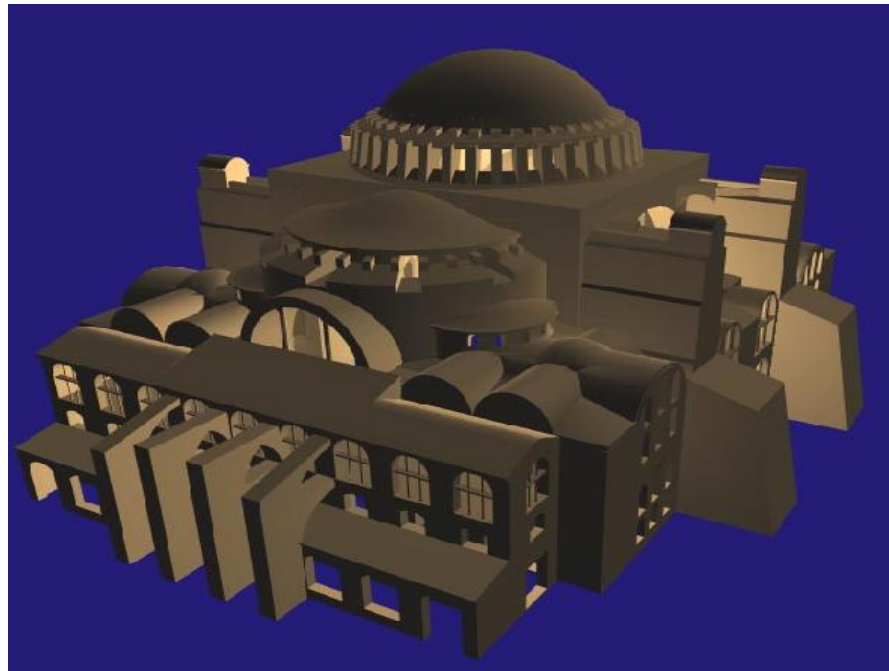
Bizantiškasis stilius

- ✦ Bizantiškasis stilius plėtotas 6–15 a. Bizantijos imperijoje, taip pat pasireiškęs kaimyniniuose kraštuose.
- ✦ Bizantija tapo graikiškųjų meno tradicijų saugotoja ir tęsėja.
- ✦ **Bizantiško meno svarbiausia šventovė Šv. Sofijos (Hagia Sophia) – Išminties.**

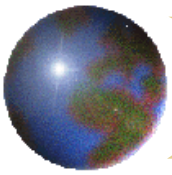
- ✦ Statyba truko 5 metus. Baigta statyti ji 537m. Bizantijos Imperatoriaus Justinian'o I, vietoje sugriautos bazilikos.
- ✦ Įdomu tai, kad pagal Justinian'o I užmojus, tai turėjo būti didžiausia tų laikų šventykla, todėl jos projektavimas buvo patikėtas ne architektams, o mokslininkui Anthemius'ui, kuris puikiai išmanė inžineriją ir tiksliuosius mokslus.

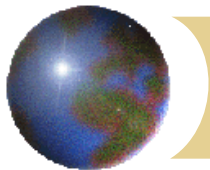

- ✦ Bizantijos menas suklestėjo imperatoriaus Justiniano laikais (526-565 m.).
- ✦ Justinianas dovanoja Mergelei Marijai su kūdikiu ant rankų šv. Sofijos soboro modelį.

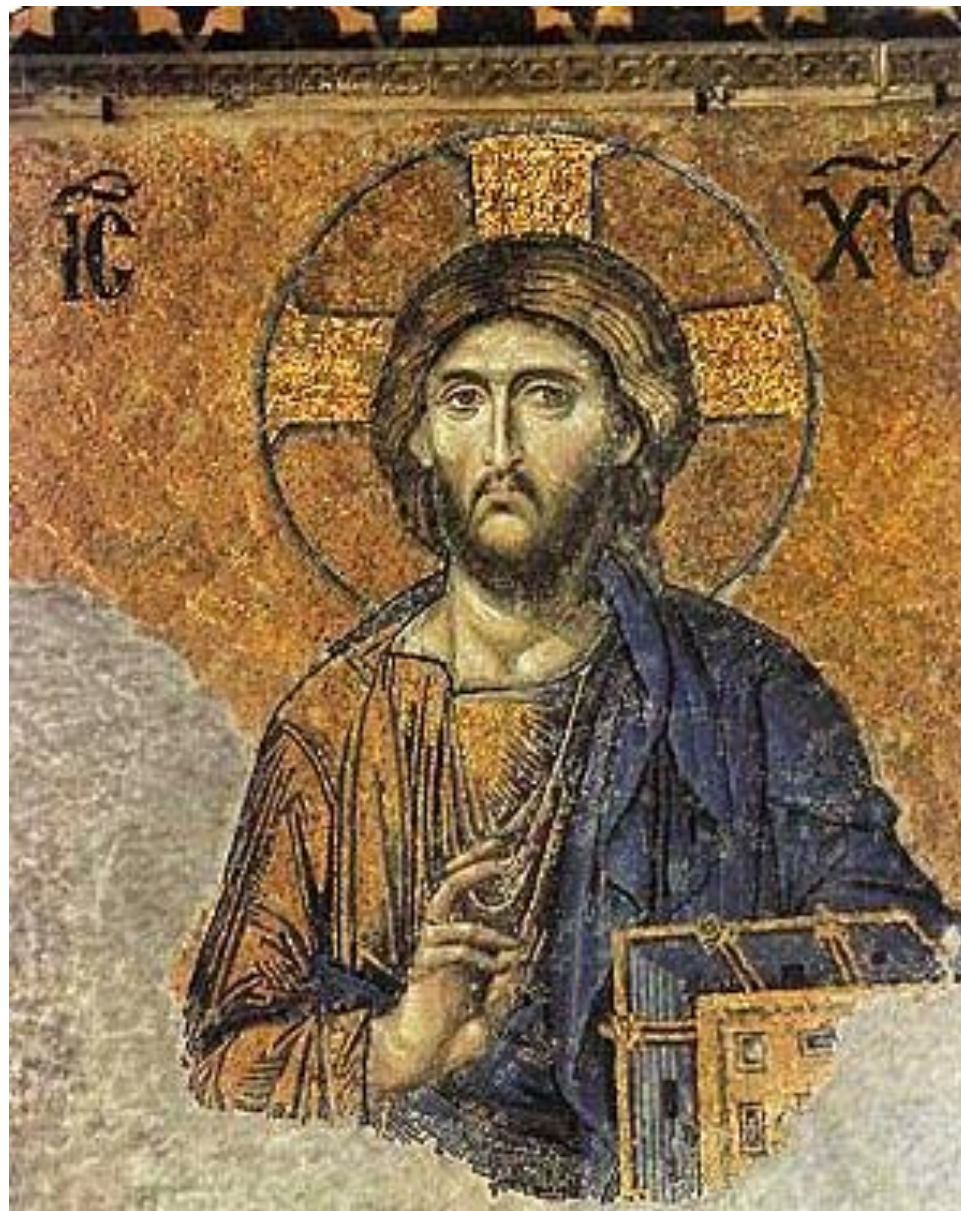

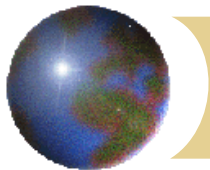
Pastatas yra
bizantiško
meno
šedevras ir
tapo Rytų
bažnyčių
prototipu.

Šv. Sofijos soboras buvo šimtus metų (532 – 1453) didžiausia krikščionių pasaulio bažnyčia.

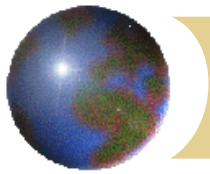
Jėzaus freska

Konstantinopolio
soboras tapo
Rytų
krikščionybės
simboliu ir buvo
pavadintas
“Sophia” -
**“Šviesiausios
Išminties”**
soboru.

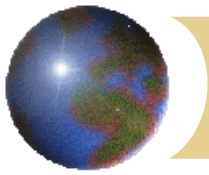

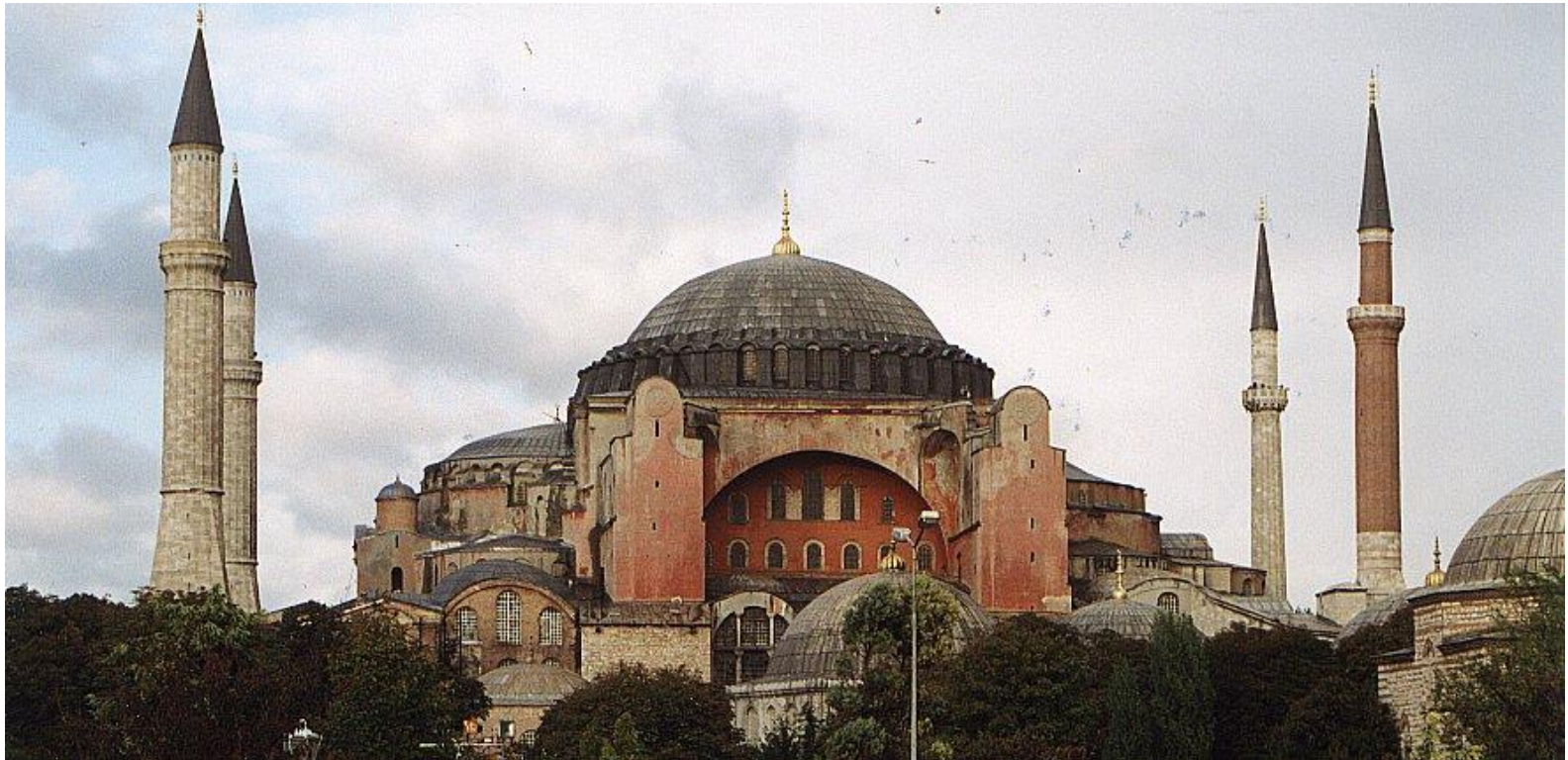
- ✦ Šv. Sofija tapo savotišku šventu cerkvių simboliu.
- ✦ Rusios kunigaikščiai, iš pavydo Bizantijos imperatoriams, statė didžiulias šventyklas, puošdami jas ikonomis, prabangiais liturginiais indais, puošniomis miniatiūrinėmis knygomis.
- ✦ Ne tik Rusijoje, bet ir Bulgarijoje, Makedonijoje, Graikijoje buvo statomi Sofijos soborai, laikantis senų Konstantonopolio tradicijų.

Sofijos soboras – didingiausias Kijevo Rusios bizantiškas architektūros paminklas, pastatytas XI a. kunigaikščio Jaroslavo Gudriojo įsakymu.

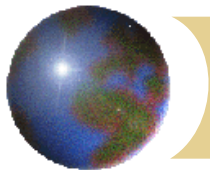
- ✦ 1453 metais Šv. Sofijos soboras buvo perstatytas į mečetę Hagia Sophia, prie jos pastatyti keturi minaretai kampuose.
- ✦ Nuo 1935 metų Hagia Sophia prarado savo religinę funkciją ir dabar joje yra muziejus.

Stačiatikių autokefalinės bažnyčios - patriarchatai

- ⊕ Nuo pat pirmųjų amžių patriarchatai (autokefalinės bažnyčios) egzistuoja savarankiškai.
- ⊕ Šiuo metu Stačiatikių Bažnyčią sudaro 15 – ***Konstantinopolio, Aleksandrijos, Antiochijos, Jeruzalės, Maskvos, Gruzijos, Serbijos, Rumunijos, Bulgarijos, Kipro, Egiptas (Graikijos), Albanijos, Lenkijos, Čekijos ir Slovakijos bei Amerikos ir Kanados*** - autokefalinių Bažnyčių.

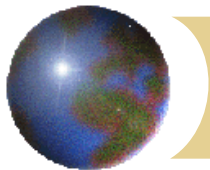
Patriarchais, arkivyskupai, metropolitai

- ✦ ***Konstantinopolio, Aleksandrijos, Antiochijos, Jeruzalės, Maskvos, Gruzijos, Serbijos, Rumunijos, Bulgarijos*** Bažnyčių vadovai vadinami patriarchais, kiti - arkivyskupais ar metropolitais, tačiau tai tik istoriškai susiklostė, o visi jie yra lygūs.

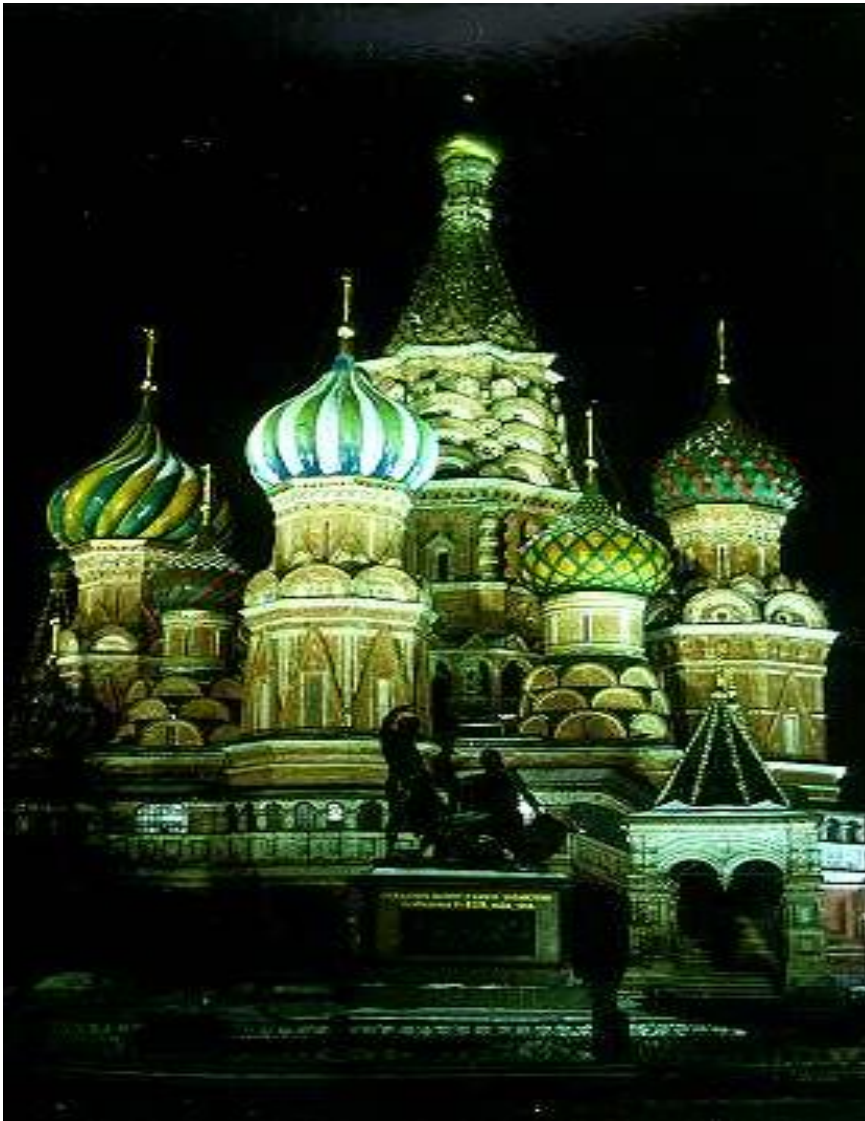
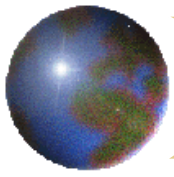
- ✦ Graikų ortodoksų video ir liturginiai giedojimai:
<http://bastrix.wordpress.com/page/2/>
- ✦ Graikų ortodosų Bažnyčiai vadovauja arkivyskupas Christodulas

Maskvos ir visos Rusijos patriarchas Aleksejus II

Maskva

Ortodoksų bažnyčia

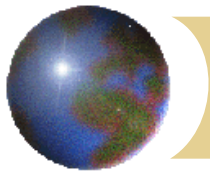
- ✦ Tai "techninis" terminas, taikomas krikščionims, besilaikantiems Bizantijos apeigų ir pripažįstantiems Konstantinopolio patriarchą. Tai yra priimančys Efeso ir Chalcedono susirinkimų nutarimus.
- ✦ Ortodoksais (orthodoxos, kas reiškia "tikratikiai") save laikyti gali bet kurios religijos išpažintojai. Tai ir oficialus musulmonų (mu'min, fidelis) titulas. Monofizitai (monophysite) armėnai save vadina "ughapar", kas visiškai atitinka tą patį.

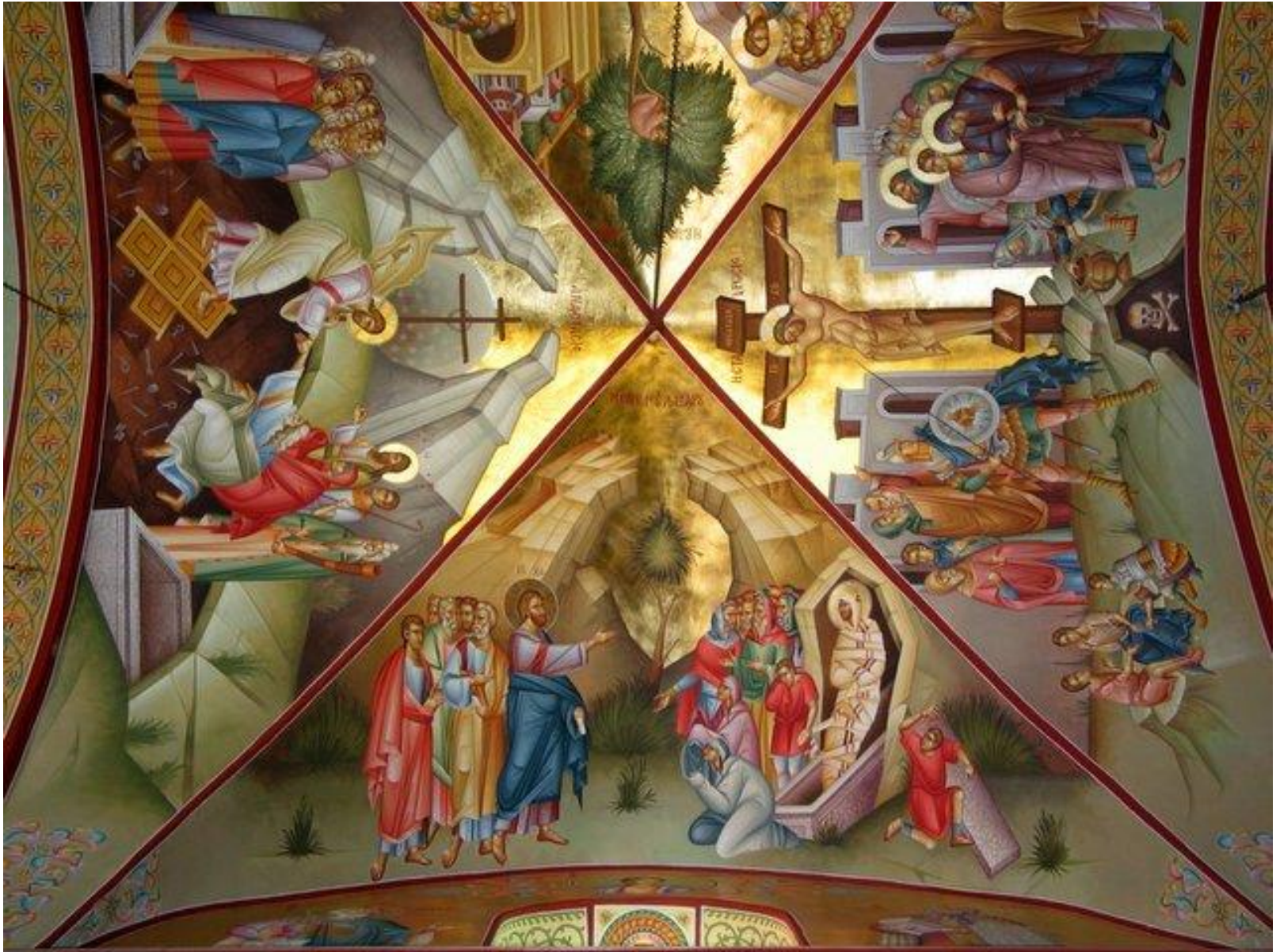
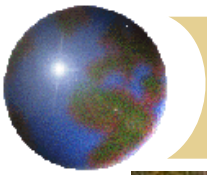
- ✦ Sunku nustatyti, kaip terminas *Ortodoksų bažnyčia* tapo Rytų bažnyčios atitikmeniu. Jis vartotas, ypač rytiniuose kraštuose, dar gerokai prieš (9 a.), tačiau ne kaip priešprieša Romai, o kaip atskyrimas nuo rytų eretikų – nestorų ir monofizitų.
- ✦ Vėliau, kai tiek Vakarai, tiek Rytai įsikibo to paties termino, "katalikai" tapo bendresnis terminas Romos bažnyčiai, o "ortodoksai" liko Bizantijai. Nes sunku buvo rasti teisingą apibūdinimą.
- ✦ "Rytų" – labai neapibrėžta, o "graikų" – neįtaigu, nes tai tik viena ir ne pati didžiausia Bažnyčia tarp kitų.

Liturgija

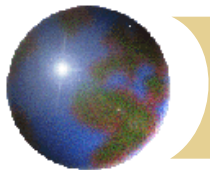
- ✦ Išlaikytosi senos tradicijos - ikonografija.
- ✦ Giedojimo stilius (nenaudojami jokie instrumentai, tik gyvi balsai).
- ✦ Liturginių drabužių turtingumas.
- ✦ Pamaldų formų ir maldų turtingumas (pamaldų eiga galutinai susiformavo apie IX-X a., panaši ir pasiliko). Siandien naudojamos tris liturgijos (Mišios):
 1. šv. Jono Auksaburnio (beveik kasdien),
 2. šv. Bazilijaus Didžiojo (10 kartų per metus)
 3. šv. Romos popiežiaus Grigaliaus Didžiojo (Gavėnios trečiadieniais ir penktadieniais).

*Du Bažnyčios mokytojai - šv. Grigalius Nazianzietis
(Teologas) ir šv. Jonas Chrizostomas (Auksaburnis)*

LITURGINIAI SKIRTUMAI

- ✦ Ortodoksų Bažnyčia taip pat pripažįsta septynis sakramentus, arba “misterijas”, kaip jie vadina.
- ✦ Žmonės krikštijami panardinat į vandenį baseine – krikštykloje.
- ✦ Pagrindinis kryžius – Jėzaus sujungtas su šv. Andriejaus kryžiumi.

Katalikų kunigai Marijampolėje

Stačiatikių vyskupas su
vienuoliais Belgrade 2002 m.

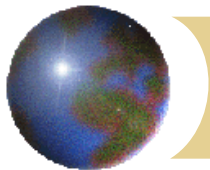

Rytų Bažnyčia turi skirtingą nei Vakarų celibato tradiciją

- ✦ Rytų Bažnyčioje galima pasirinkti vieną iš trijų variantų:
- ✦ sukurti šeimą (iki šventimų),
- ✦ celibatą, kaip ir Vakarų Bažnyčioje (nors tai nelaba populiaru),
- ✦ bei tapti vienuoliu.

Popas Aleksandras Menis su šeimą

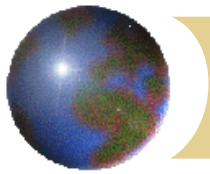

Stačiatikiai Lietuvoje

- ✦ Stačiatikių Lietuvoje yra apie 4 %, tai sudaro apie 140 tūkst. žmonių.
- ✦ Vilniaus ir Lietuvos vyskupija, vadovaujama metropolito Chrizostomo, – tai 50 parapijų, kuriose dirba 47 šventikai ir diakonai (vienuolyne dar 9 šventikai ir 5 diakonai)

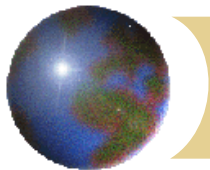

*Vilniaus ir Lietuvos Arkivyskupas
Chrizostomas*

- ✦ Vyskupijos administracinis ir dvasinis centras – Vilniaus Šventosios Dvasios vienuolynas, kur saugomos trijų Vilniaus kankinių Antano, Jono ir Eustachijaus (XIV a.) relikvijos.
- ✦ Pamaldos vyksta bažnytine slavų kalba, pamokslai sakomi rusų kalba.

VILNIAUS STAČIATIKIŲ

VIENUOLYNASir Šv. Dvasios cerkvė

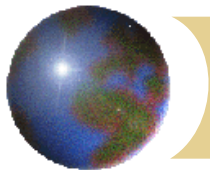
- ✦ Įkurtas LDK didžiajai kunigaikštiei Aleksandro Jogailaičio žmonai Elenai 1495 m. atvykus iš Maskvos į Vilnių ir jai padedant.
- ✦ Tėvas Rusijos caras Jonas III įsakė dukrai, ištekančiai už kataliko lietuvio, nekeisti tikėjimo. Vestuvių apeigos vyko Vilniuje du kartus: Katedroje ir stačiatikų Skaisčiausios Dievo Motinos metropolinėje cerkvėje.

DOGMINIAI SKIRTUMAI

- ✦ Vakariečiai (katalikai) pripažįsta popiežiaus ir visuotinio susirinkimo neklaidingumą tikėjimo ir doros dalykuose (visuotinis susirinkimas neklaidingas tik vienybėje su popiežiumi).
- ✦ Rytiečiai neklaidingu pripažįsta tik visuotinį susirinkimą. Kol Bažnyčia suskilusi, visuotinių susirinkimų, jų supratimu, nėra.
- ✦ Vakaruose nuo 1123m. iki šiol yra buvę dvylika visuotinių susirinkimų, kuriuos stačiatikiai (pravoslavai) laiko daliniais Vakarų Bažnyčios susirinkimais, todėl turinčiais tik administracinę reikšmę Vakarų Bažnyčiai, bet neturinčiais neklaidingo mokymo dovanos.
- ✦ Katalikų Bažnyčios vyskopus visame pasaulyje skiria popiežius. Rytų Bažnyčioje vietos dvasininkai patys rinkdavosi vyskopus, o metropolitai tvirtindavo.

Sentikiai

- ✦ Sentikiai išsaugojo unikalią išpažinties tradiciją: po šiai dienai ją atlieka viešai prieš visą bendruomenę (tik vyrai ir moterys su vaikais nuo 14-os metų - atskirai), nes tiki esą Viešpačiui perregimi.
- ✦ Jie nepriima Šv. Komunijos (nesitapatina su Aukščiausiuoju), ir nestato bažnyčiose prakartėlių, tačiau maldai naudoja panašią į katalikiškąjį rožinį šikšnelinę "lestovką" arba "laiptus į dangų".

- ✦ Skirtingai nuo stačiatikių, sentikių bažnyčioje nėra dvasininkų hierarchijos: jie nerenka popiežiaus, vyskupų, diakonų nei archimandritų, dvasiškiams demokratiškai vadovauja auščiausioji dvasininkų taryba. Tad sentikiai didžiuojasi tarnaujantį ne carui, ne valdžiai - tik Dievui.

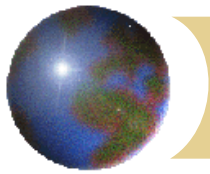

✦ Vietoje septyneto, išpažįstami tik du sakramentai - išpažinties ir krikšto.

✦ Savitas sentikių giedojimas unisonu primena grigališkuosius choralus ir labai skiriasi nuo pasaulietiško giedojimo.

- ✦ Stačiatikių religijoje 17-ame amžiuje įvykdžius prievartinę reformą senosios rusų istorinės tradicijos buvo pakeistos naujomis: tarkim, imta žegnotis nebe dviem, bet trimis pirštais. Pasikeitė ir ikonografijos kanonai, kurių laikytasi nuo Epifano Graiko laikų. Naujai interpretuotas tūkstantmetis Senasis Testamentas.
- ✦ Paradoksalu, bet sentikiai - pirmieji disidentai mūsų istorijoje, nepanorę keisti savo tikėjimo ir papročių. Tuomet prasidėjo religinis skilimas: oficiali bažnyčia palaikė carus, o nepriklausomi sentikiai, laikyti pažangos stabdžiu, dėl represijų pasitraukdavo į Rusijos imperijos pakraščius.

✦ Sentikiai išsaugojo kertines nacionalines kultūros vertybes: jie nevartojo svaigalų, nerūkė, buvo darbštuoliai, griežtai laikėsi tikėjimo dogmų, pasninkų.

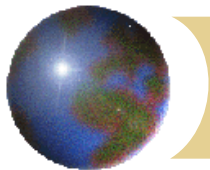

Sentikių maldos

☩ <http://www.samstar.ru/document/943/>

<http://semeyskie.narod.ru/news2005.html>

Armėnijos krikščionybė

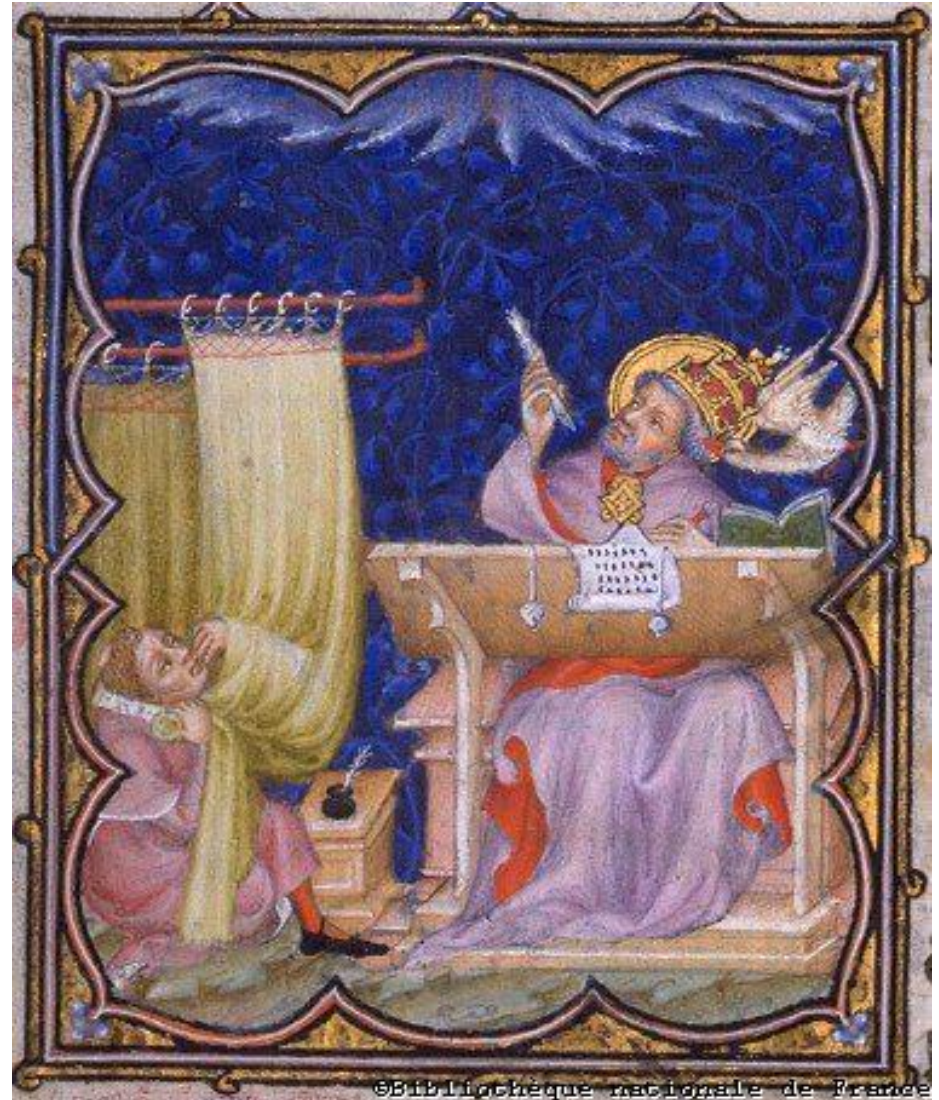
- ✦ Apaštalas Judas, Jokūbo sūnų turėjo evangelisto ir misionieriaus širdį, degančią rūpesčiu Gerąją naujieną paskelbti pasauliui. Tai patvirtina ir Armėnų bažnyčios tradicija, sakanti, jog šis apaštalas drauge su Baltramiejumi skelbė evangeliją Armėnijoje ir mirė kankinio mirtimi. Remiantis šia tradicija, Armėnų bažnyčios **katalikosas** (vyriausiasis ganytojas) yra laikomas apaštalų Tado ir Baltramiejaus įpėdiniu.

Armėnų Apaštalinės Bažnyčios
katalikosas Aramas I

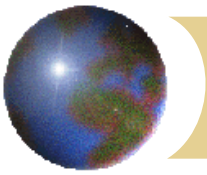
- ✦ Vėliau šv. Grigaliaus Švietėjo liudijimo ir darbų dėka krikščionybė pirmą kartą tapo visos tautos religija prieš 1706 metus.
- ✦ Armėnija yra pirmoji pasaulyje krikščioniška valstybė.

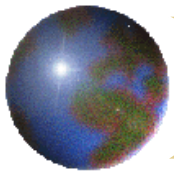

Šv. Grigalius pakrištija Armėnija

- ✦ Khor Virabo vienuolyne, biblinio Ararato kalno papėdėjė, netoli Armėnijos ir Turkijos valstybinės sienos. Čia prasidėjo krikščioniška šalies istorija. Khor Virabo (armėnų k. "gilus šulinys") vienuolynas taip pavadintas pagal ten esantį 40 metrų gylio šulinį, į kurį, kaip teigia tradicija, karaliaus Tiridato III įsakymu buvo įmestas ir jame 13 metų išbuvo armėnų tautos apaštalas šv. Grigalius. Po stebuklingo karaliaus išgijimo, įvykusio šv. Grigaliui užtarus, apaštalas valdovo nurodymu buvo išlaisvintas, pats karalius priėmė krikštą ir krikščionybę paskelbė visos Armėnijos religija. Tai atsitiko **301 metais**.

- ✦ Khor Virabo šulinio žibintas simbolizuoja tikėjimo šviesą, kurią šv. Grigalius Švietėjas uždegė armėnų tautoje prieš 1706 metų.

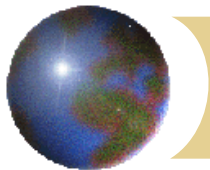
Khor Virabo bažnyčia

Copyright © 2004 - www.MayrHayasdan.com

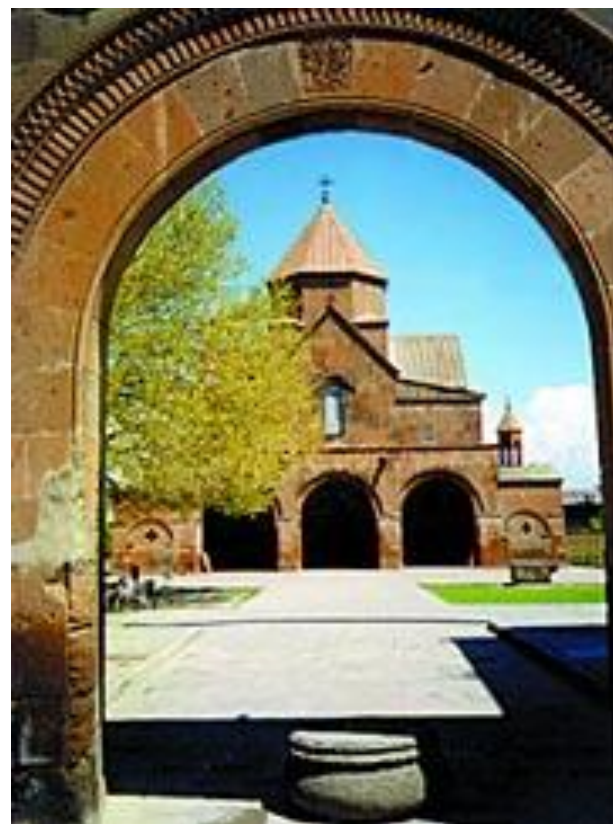

Copyright © 2004 - www.MayrHayasdan.com

Eĉmiadzinas

- ✦ Netoli Jerevano esantis Eĉmiadzino miestelis vadinamas armėnų Vatikanu, nes ten įsikūrusios pagrindinės bažnytinės struktūros: katedra, pastatyta 303 metais, apaštaliniai rūmai, katolikoso rezidencija, kurijos tarnybos, kunigų seminarija, leidykla, svečių namai.

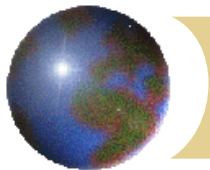

303 m. pastatoma Katedra. Legenda byloja, kad šv. Grigalijus regėjęs nužengusį Dievo sūnų, kuris ugnimi ir kūju trenkęs į žemę, kur turėtų stovėti vyriausioji Armėnijos bažnyčia. Ir ji buvo pastatyta, o ta vieta pavadinta Ecmiadzinu (tai reiškia Dievo sūnaus nužengimas)

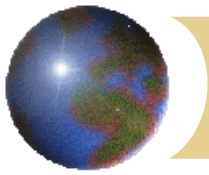
Echmiyatsin

Šv. Grigaliaus Švietėjo katedra

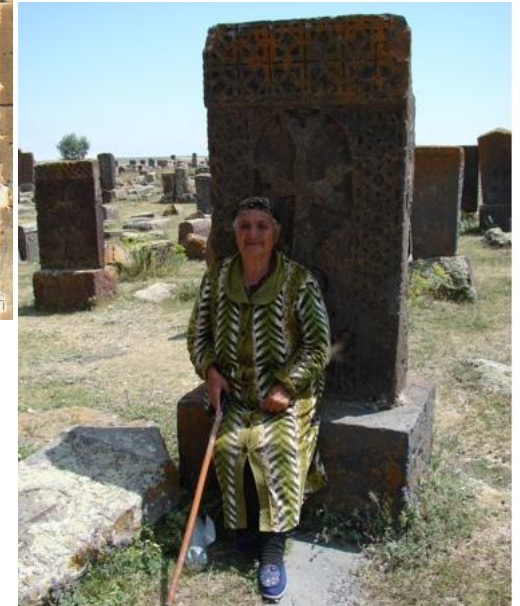
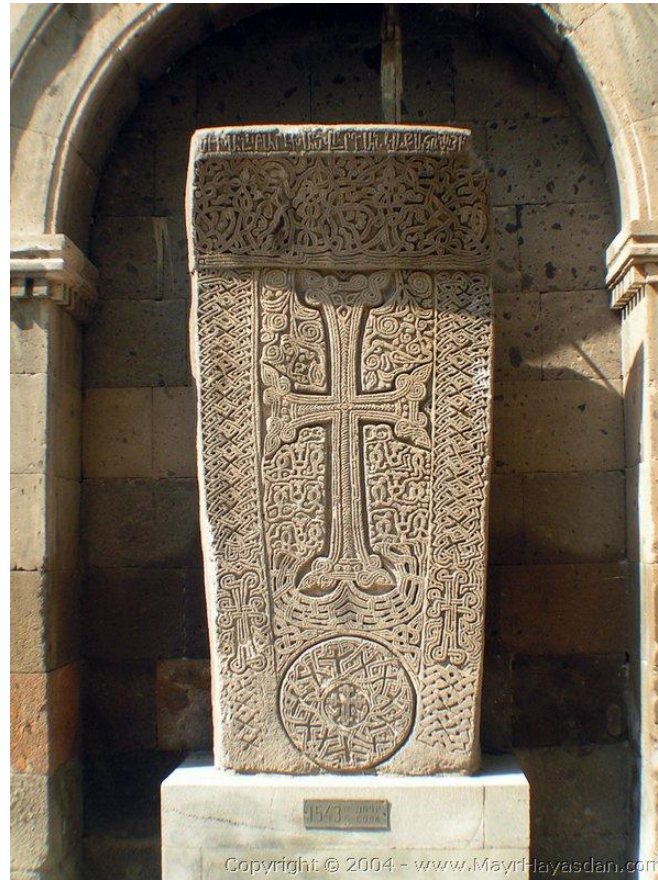
- ✦ Jarevano katedroje laikomos šv. Grigaliaus relikvijos, kurias Jonas Paulius II perdavė katalikosui Karekinui II per ekumenines pamaldas Romos Šv. Petro bazilikoje 2000 metų lapkritį.

Chačkarai

396 m. Mesrop'as
Maštoc'as išrado
armėnų
raštnenis. Tuo
metu buvo
verčiama biblija,
klestėjo
architektūra,
unikalus armėnų
kryžiai –
čačkarai.

- ✦ Armėnai pasididžiuodami tvirtina, kad jų šalis yra žmonijos tėvynė, nes čia Nojus išėjo iš savo laivo, kai tvanas viską sunaikino.
- ✦ Manoma, kad netoli Ararato buvęs rojus. Kai pirmieji tėvai turėjo iš ten pasitraukti, Arkangelas Mykolas savo liepsnojančiu kardu kirto į Ararato viršūnę ir, perskrodęs jį, pats atsistojo į tarpą. Tik tvano metu užgeso jo ugningas kardas.

Legendos

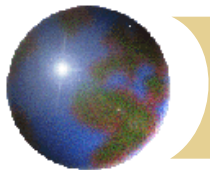

UNITAI

- ✦ Ukrainos Katalikų Bažnyčia, dar žinoma Unity, Rytų Apeigų arba Graikų Katalikų pavadinimais, – tai Romos popiežiui pavaldi Kijevo apeigų Bažnyčia, kurios tikinčiųjų yra ir Lietuvoje.
- ✦ Unitai (lot. *unitas* - suvienytas), arba Rytų apeigų katalikai, - 1596 m. sudarę su Romos Katalikų Bažnyčia **Bresto bažnytinę uniją**. Pagal ją stačiatikiai pripažino popiežiaus valdžią ir priėmė katalikybės dogmatiką, bet pasiliko savo liturgiją ir bažnytinę slavų kalbą.

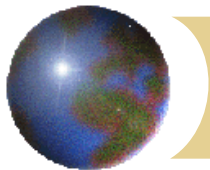
<http://www.xxiamzius.lt/numeriai/2004/09/17/index.html>

<http://ldmuziejus.mch.mii.lt/Naujausiosparodos/Kmunitai.htm>

Istorija – unitai Lietuvoje

- ✦ 1608-1827 m. Vilniuje unitams priklausė Švč. Trejybės bažnyčia, veikė bazilijonų vienuolynas. 1749 m. bazilijonų unitų vienuolynas buvo įsteigtas Bazilionuose (Šiaulių r.). 1795 m. unitai turėjo 30 bendrojo lavinimo mokyklų, 95 vienuolynus, prie kurių taip pat veikė mokyklos.
- ✦ Rusų Stačiatikių Bažnyčia visą laiką priešinosi unijai. 1827-1839 m. caro Nikolajaus I dekretu visi unitų vienuolynai buvo sustačiatikinti, iš jų globos atimtos mokyklos, panaikintos bažnytinės provincijos.
- ✦ Atsikūrė unitai nepriklausomoje Lietuvoje 1919-1940 m. Lietuvos Rytų apeigų katalikų Bažnyčios nariai buvo ir yra ukrainiečių, baltarusių ir rusų tautybės žmonės, labai mažai unitų yra lenkų ir lietuvių. Šiuo metu Lietuvoje yra 5 unitų bendruomenės, apie 150 aktyvių Bažnyčios narių. 1992 m. unitams grąžinta Vilniaus Švč. Trejybės bažnyčia.

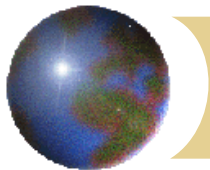

Švč. Trejybės - Unity maldos namai ir Bazilijonų vienuolynas

Aušros Vartų g. 7B

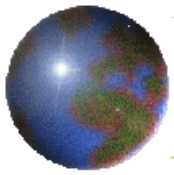
- ✦ Bazilijonų vienuolynas įsikūrė ant Švč. Trejybės kalno, kur krikščionys Antanas, Jonas ir Eustakijus buvo pakarti už tai, kad priėmė pravoslavų tikėjimą.
- ✦ 1347 m. jų atminimui Algirdo žmona Julijona pastatė medinę cerkvę. 1748 m. sudegusios cerkvės vietoje bazilijonai pastatė naują, kuri tebėstovi iki šiol.

Unity centras

- ✦ Iki 2005 m. unity centras buvo Lvovo šv. Juro katedroje, kuri pastatyta 1744 m.
- ✦ Nuo 2005 m. centras persikėlė į Kijevą.

Lvovo šv. Juro katedra

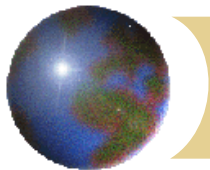
[http://en.wikipedia.org/wiki/St. George's Cathedral, Lviv](http://en.wikipedia.org/wiki/St._George's_Cathedral,_Lviv)

Unity vyriausias arkivyskupas

- ✦ Ukrainos unity bendruomenės vadovas kardinolas Lubomyras Husaras

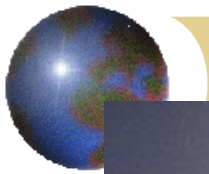

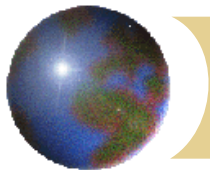

Unity ikonografija

- Unity ikonose bizantinio meno kanonai interpretuojami daug laisviau, juntama Vakarų Europos dailės įtaka. Kaip ir to meto katalikų bažnyčių dailėje, aukšniai unity ikonų fonai dažnai dekoruojami drožinėtu ar įrėžtu augaliniu ornamentu. Tradicinius ikonų tapybos principus unity ikonose išstūmė vakarietiškas formų ir apimčių modeliavimas, o kanoniškas ikonų kompozicijas papildė kasdienės aplinkos detalės - peizažo elementai, vietiniai šventųjų tipažai, kostiumus puošiantys liaudies siuvinėjimo.

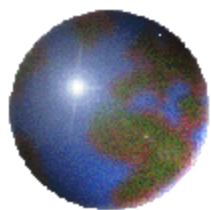

Visuotinio Vatikano II Susirinkimo dokumentai:

✦ DEKRETAS DĖL RYTŲ KATALIKŲ BAŽNYČIŲ *ORIENTALIUM ECCLESIARUM*

✦ [http://www.lcn.it/b dokumentai/vatikano 2s/orientaliu-ecclesiarum.html](http://www.lcn.it/b_dokumentai/vatikano_2s/orientaliu-ecclesiarum.html)

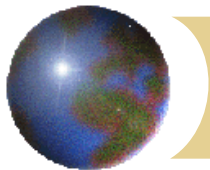
“Rytų Bažnyčių institucijas, liturgines apeigas, bažnytines tradicijas ir krikščionišką gyvenimo būdą Katalikų Bažnyčia labai vertina. Juk tose garbingu senumu garsiose Bažnyčiose šviečia iš apaštalų gauta ir Tėvų perduota Tradicija, kuri yra Dievo apreikšto ir nedalaus visuotinės Bažnyčios paveldo dalis...”

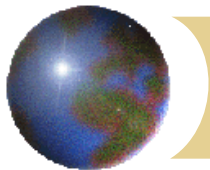
EKUMENIZMAS

Ekumenizmas – rūpestis ir pastangos atkurti vienybę krikščionių Bažnyčioje, apimant **visus** krikščionis.

- ✦ Vatikano II Susirinkimas. Dekretas apie Ekumenizmą *Unitatis Redintegratio*, 1: „**Vienybės atkūrimas tarp visų krikščionių yra vienas pagrindinių Šventojo Visuotinio Vatikano II Susirinkimo tikslų. Juk Viešpats Kristus įsteigė tik vieną vienintelę Bažnyčią, bet daug krikščionių bendruomenių skelbiasi žmonėms esančios tikrasis Jėzaus Kristaus palikimas; visos jos išpažįsta esančios Viešpaties mokinės, bet yra skirtingų įsitikinimų ir eina skirtingais keliais, tarsi pats Kristus būtų padalytas (plg. 1 Kor 1, 13). Aišku, jog šis pasidalijimas ir atvirai prieštarauja Kristaus valiai, ir yra papiktinimas pasauliui, ir kenkia šventam uždaviniui skelbti Evangeliją visai kūrinijai.**“

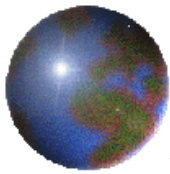
Popiežius Benediktas XVI paskelbė savo pontifikato prioritetu - krikščionių vienybę

EFE

<http://www.kbwn.de/html/okumene.html>

<http://www.vaticanradio.org/>

2007 m. Šventasis Tėvas ir Graikijos Stačiatikių Bažnyčios vadovas arkivyskupas Christodulas Vatikane pasirašo bendrą deklaraciją dėl ekumeninių santykių plėtros

Po ekumeninių pamaldų prie Vilniaus arkikatedros-bazilikos 2001 m. Iš kairės: J.E. stačiatikių Arkivyskupas Chrizostomas, J.E. katalikų kardinolas Audrys Juozas Bačkis, J.E. Evangelikų liuteronų Vyskupas Jonas Kalvanas.

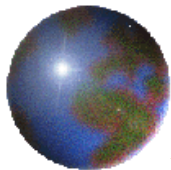
Sausio 18-25
dienomis
krikščioniška
sis pasaulis
meldžiasi už
krikščionių
vienybę.

✦ Biržuose, kur veikia kelios krikščioniškosios konfesijos, rengiama ekumeninė savaitė, kurios metu bendros krikščionių pamaldos vyksta vis kitoje bažnyčioje.

kunigai Rimas Mikalauskas,
Raimondas Piečia, Dalius Tubys ir
Linas Šnaras

LIETUVOS BIBLIJOS DRAUGIJA

KONTAKTINĖ INFORMACIJA

J. Basanavičiaus g. 16 - 121

LT - 03324 Vilnius

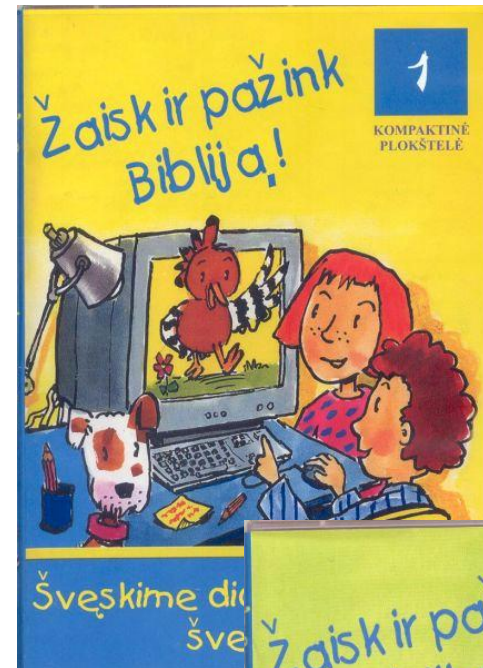
Tel: +370 5 2652656

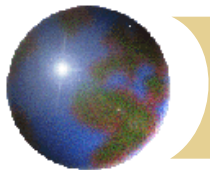
+370 5 2131975

Faks: +370 5 2131974

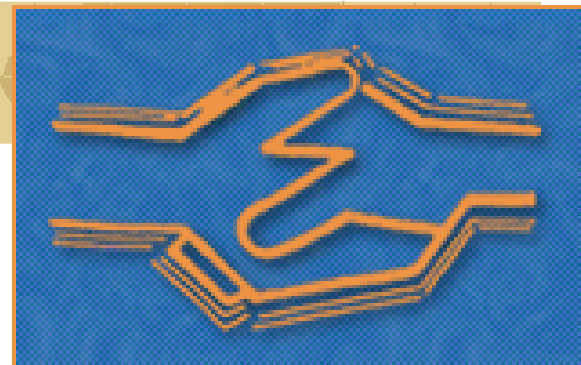
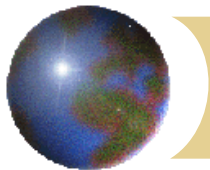
- ✦ Lietuvos Bibilios draugija yra ekumeninė, visuomeninė organizacija, įregistruota LR Teisingumo ministerijoje.
- ✦ Tikslas ir veikla - Šventojo Rašto (knygų, CD) bei kitos literatūros vertimas, redagavimas, leidimas, platinimas priimtina kaina, už surinktas aukas dovanojimas neįperkantiems, kad kiekviena, ieškantį Dievo žodžio, pasiektų Biblija.

Biblijos draugijos Bažnyčios - steigėjos

1. Romos katalikų bažnyčia
2. Evangelikų liuteronų bažnyčia
3. Evangelikų baptistų bažnyčia
4. Evangelikų reformatų bažnyčia
5. Evangelikų sekmininkų bažnyčia
6. Sentikių bažnyčia
7. Septintosios dienos adventistų bažnyčia
8. Stačiatikių bažnyčia

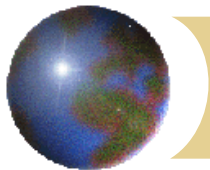
Pasaulio Bažnyčių Taryba (PBT)

- ✦ 1948 metais įkurta didžiausia tarptautinei ekumeninei organizacijai – Pasaulio Bažnyčių Tarybai, kurios centras yra Šveicarijos mieste Ženevoje, dabar priklauso 347 bažnytinės bendruomenės, veikiančios daugiau kaip 120 šalių. Tai praktiškai beveik visos pagrindinės protestantų denominacijos ir nacionalinės Stačiatikių Bažnyčios, jungiančios beveik 400 milijonų tikinčiųjų.
- ✦ Katalikų Bažnyčia, kurios gretose yra daugiau kaip 1,1 milijardo tikinčiųjų, nėra PBT narė, bet su ja glaudžiai bendradarbiauja sprendžiant konkrečius ekumeninius klausimus.

✦ 2005 birželio 16
Vatikane popiežius
Benediktas XVI
susitinka su Pasaulio
Bažnyčių
Tarybos generaliniu
sekretoriumi metodistų
pastoriumi Samueliu
Kobija

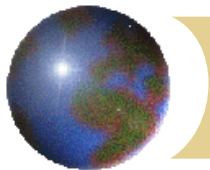

- ✦ 2006 vasario 14 Brazilijos Porto Alegre mieste, Popiežiškojo Rio Grande do Sul katalikų universiteto konferencijų centre, prasidėjo kas septynerius metus vykstanti Bažnyčių tarybos generalinė asamblėja.
- ✦ Dalyvavo ir Katalikų Bažnyčios 18 asmenų delegacija, vadovaujama vyskupo Brian Farrell
- ✦ Pasirašytas kreipimasis „Pašaukti būti viena Bažnyčia“, kuriuo visų tradicijų pasaulio krikščionys yra kviečiami išsamiau paanalizuoti esamus tarpdenominacinio dialogo pasiekimus ir jo vystymo galimybes trokštamos vienybės linkme.

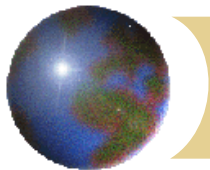
Brian Farrell

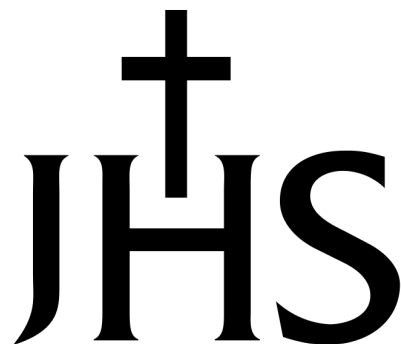
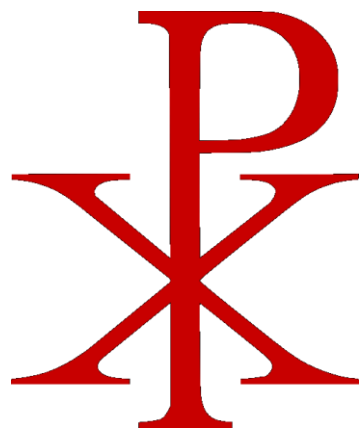
PBT pirmininkas

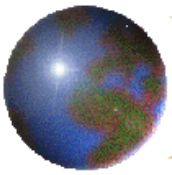
- ✦ PBT Centro komiteto pirmininku 2006 išrinktas Brazilijos Evangelikų Liuteronų Bažnyčios vadovas pastorius Valteris Altmanas

Krikščionybė turi daugybę simbolių. Štai pagrindiniai:

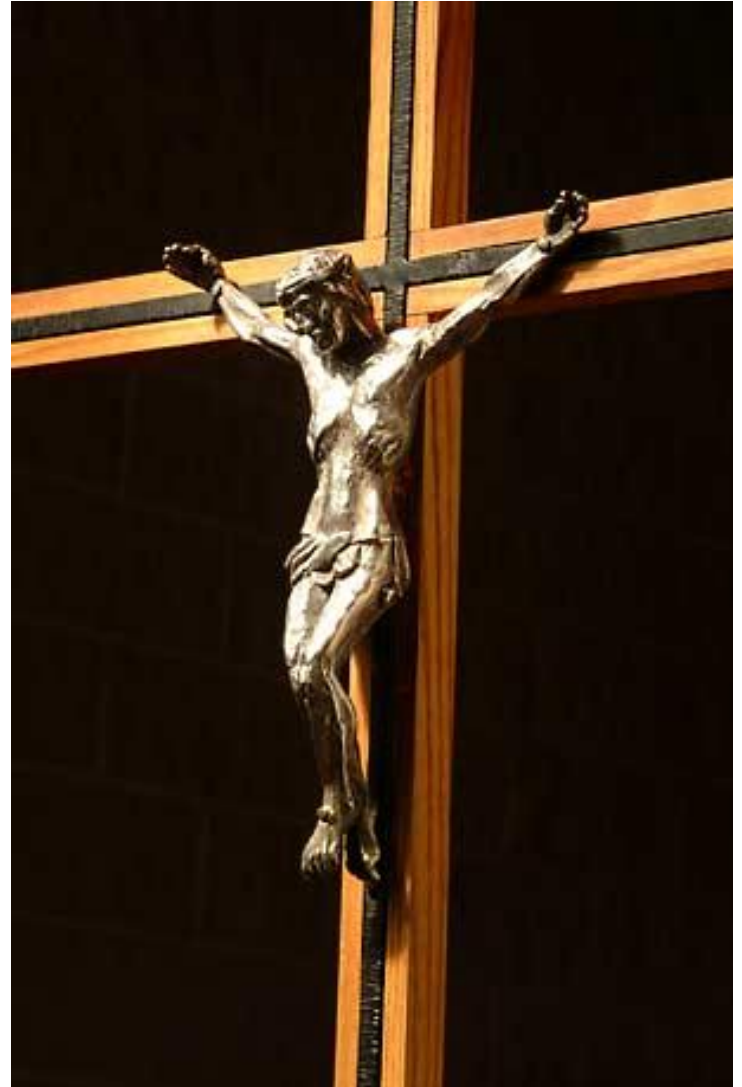

Kryžius

- ❖ **Kryžius** – pagrindinis krikščionybės simbolis.
- ❖ Jis reiškia nukryžiavimą, nuodėmių atleidimą ir Jėzaus Kristaus kančias už žmones.

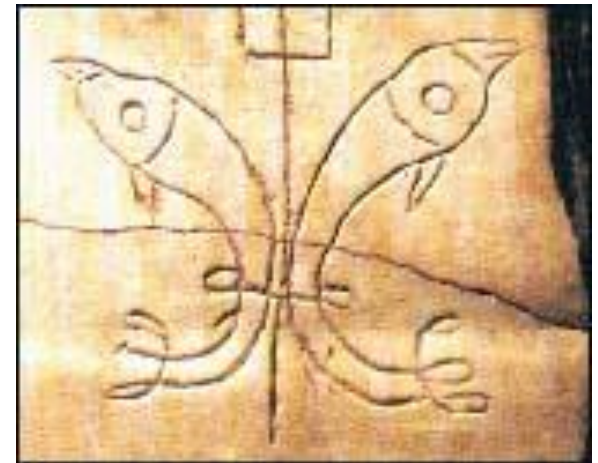

Žuvis

✦ **Žuvis** (*ICTUS, ICHTHUS*) – vienas ankstyviausių Kristaus simbolių. Graikų kalboje žodžio žuvis raidės atitinka žodžių **Jėzus Kristus,** **Dievo sūnus,** **Išganytojas** pirmąsias raides.

Ιησους

Χριστος

Θεος

Υιος

Σωτηρ

JESUS

CHRIST

GOD

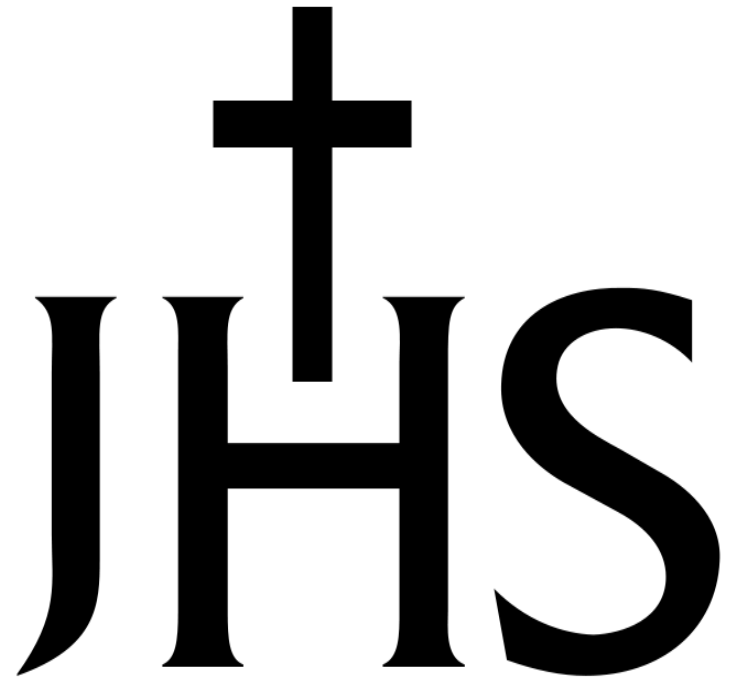
SON

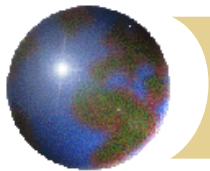
SAVIOR

Jėzaus monograma - JHS

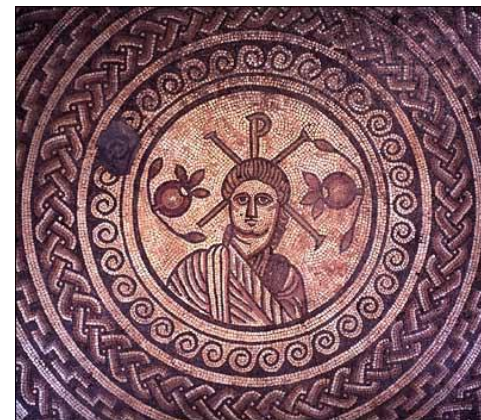
- ✦ **JHS** (*Jesus hominibus salvator*),
IHS (*In hoc signum*) – tai graikiškai rašomo Jėzaus vardo santrumpa.

Labarum.

- ✦ Ankstyvosios krikščionybės simbolis. Randamas katakombose.
- ✦ Monogramą sudaro dvi graikų abėcėlės raidės, žyminčios graikiško Kristaus vardo pradžia: **X ir P (ΧΡΙΣΤΟΣ)**.

Chi-Rho symbol ↓

INRI

- ✦ Šios didžiosios raidės paprastai vaizduojamos ant lentelės virš Nukryžiuotojo.
- ✦ Tai yra santrumpa lotyniško užrašo *Jesus Nazaremus Rex Judaeorum* („Jėzus Nazarietis, žydų karalius“).

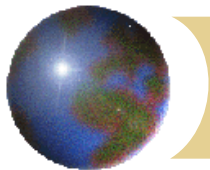

Avinėlis

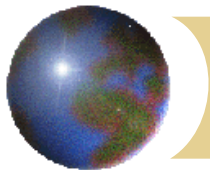
- ✦ **Avinėlis** (*Agnus Dei* – Dievo avinėlis). Naujajame Testamente Kristus dažnai vadinamas Avinėliu, o jo sekėjai – avelėmis.
- ✦ Avinėlis – nekalta ir nebyli auka, Eucharistijos simbolis.
- ✦ Tai švelnumo, nuolankumo, gerumo ir tyrumo simbolis.

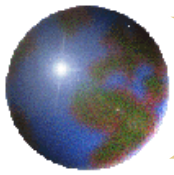
Jēzaus simbolis- ir Ganytojas ir Avinēlis

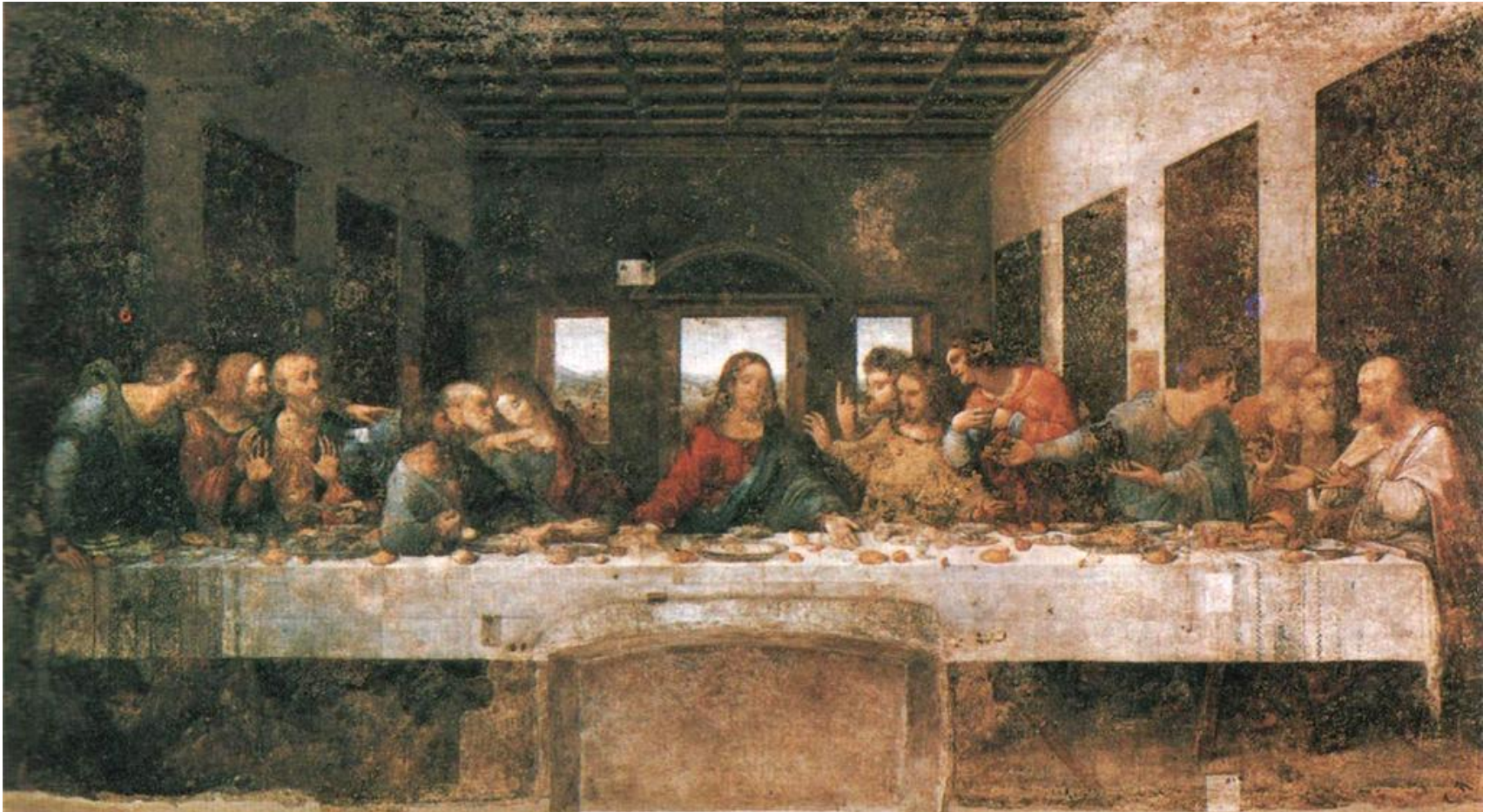

Kristaus kapo bažnyčia Jeruzalėje – visų krikščionių šventovė

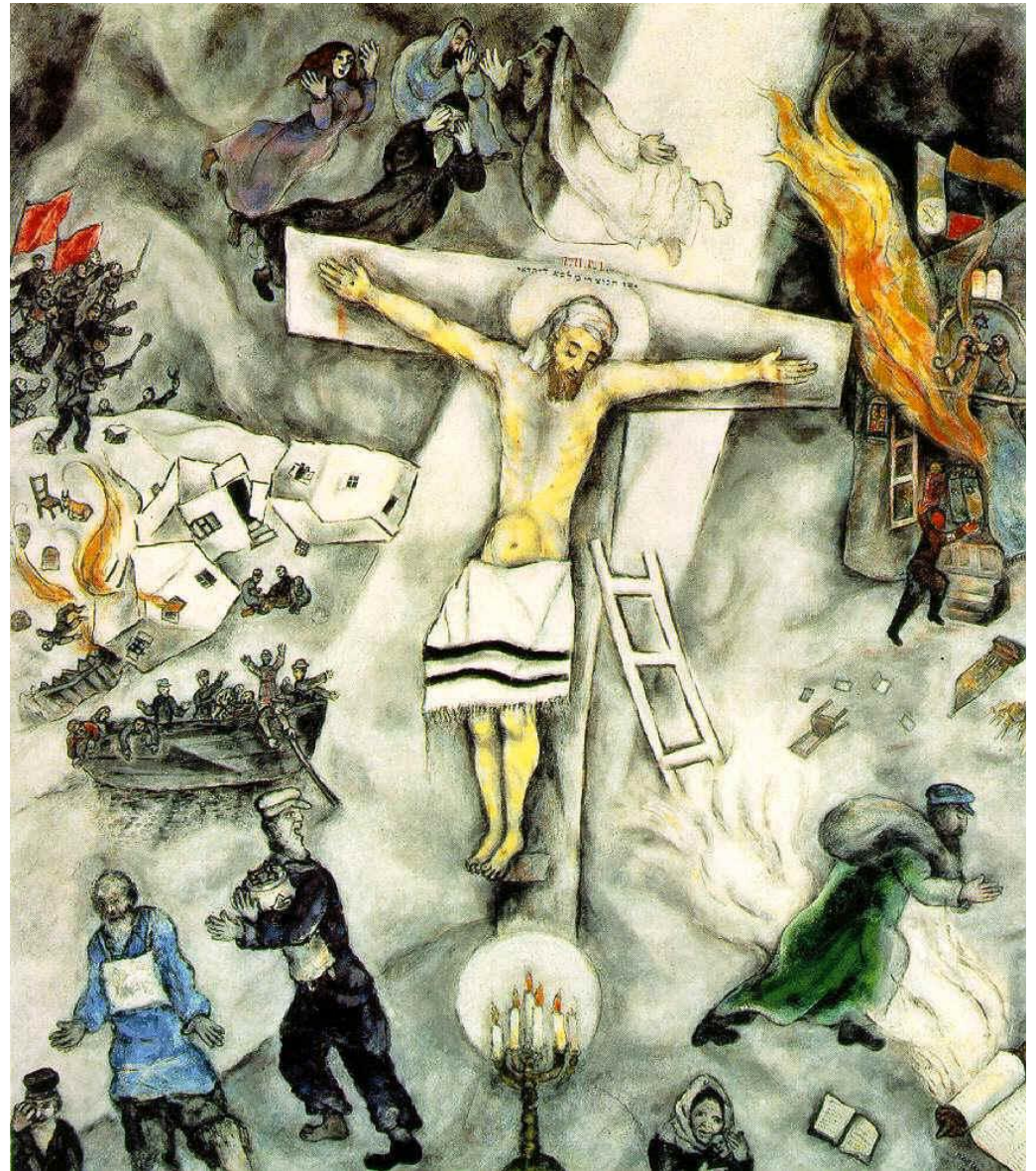
Leonardo Da Vinci freska "Paskutinė vakarienė"

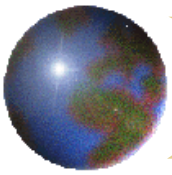
<http://www.artstamps.dk/images/909-Last-Supper-Large.jpg>

Markas Šagalas. "Baltas nukryžiavimas" ("*White Crucifixion*"), 1938.

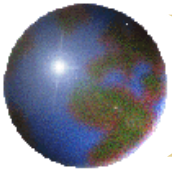

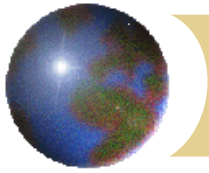
http://www.fholocaustmuseum.org/history_wing/assets/room1/WHITE_CRUCIFIXION_Chagall.jpg

Markas Šagalas "Išėjimas" ("Exodus"), 1952-66.

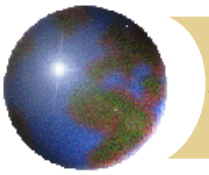

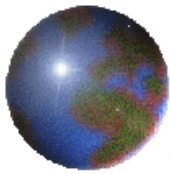
Literatūra:

- ✿ *Mosaic:* Jesus in His Glory about 400 C.E. Santa Pudenziana, Rome.
- ✿ Mozaika: Jēzus

Adresai:

- ✦ <http://www.katekizmas.lt/>
- ✦ http://lt.wikipedia.org/wiki/J%C4%97zus_Kristus
- ✦ <http://www.clas.ufl.edu/users/fcurta/Church.html>
- ✦ <http://biblia.com/theology/christianity.htm>
- ✦ http://www.religion-religions.com/html/sub_chapter.php?select=christian0002&religion=Christianity
- ✦ www.jezus.lt
- ✦ <http://www.holyhillcross.com/SITE%20MAP%202.htm>
- ✦ <http://visaginart.my1.ru/publ/5-1-0-41>
- ✦ <http://www.olphnm.org/>
- ✦ <http://www.kbwn.de/html/okumene.html>
- ✦ <http://www.inn-pavlov.narod.ru/>

- ⊕ <http://www.lithuanian.net/lt/juda/judejas4.htm#josephus>
- ⊕ <http://www.spauda.lt/bible/extend/flavijus.htm>
- ⊕ www.jesuswalk.com/christian-symbols/chi-rho.htm
- ⊕ <http://www.advanced-embroidery-designs.com/html/21490.html>
- ⊕ <http://daile.podarbo.com/003.shtml>
- ⊕ www.google.com/Top/World/Lietuvių/Visuomenė/Religija/Bažnyčios/
- ⊕ www.google.com/alpha/Top/World/Lietuvių/Visuomenė/Religija/Bažnyčios
- ⊕ <http://handmaidleah.wordpress.com/tag/symbols/>
- ⊕ <http://www.byzantines.net/>
- ⊕ <http://www.elca.org/ecumenical/conciliarbodies/ncc.html>

LITERATURA

- ✦ Allan J., prof. Anderson N. ir kiti. Pasaulio religijos. V.:Alma littera, 1994.
- ✦ Meredith S. Pasaulio religijos. K.: Šviesa, 1997.
- ✦ Self D. Pasaulio religijos. V.:Alma littera, 1997.